

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ МЕДИЦИНСКЕ ШКОЛЕ

**ЗА ПЕРИОД ОД
1. 9. 2023 – 31. 8. 2027.године**

Врање, јун 2023. године

С А Д Р Ж А Ј	
1. УВОД	3
2. ИСТОРИЈАТ ШКОЛЕ	8
3. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	10
4. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	11
5. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И МОДУЛИ ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА И РАЗРЕДИМА	31
6. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ОБРАЗОВНИХ ПОСТИГНУЋА	29
7. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ	35
➤ 7. 1. ДОПУНСКА НАСТАВА	35
➤ 7. 2. ДОДАТНА НАСТАВА	37
➤ 7. 3. ПРИПРЕМНА НАСТАВА	39
8. ПРОГРАМ КОЈИМ СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА	40
9. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	43
10. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ	45
11. ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА	49
12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	51
13. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА И ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ	53
14. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА	64
15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	66
16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	68
17. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА	70
18. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	71
19. СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ	74
20. УЧЕНИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У ШКОЛИ – ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА	76
21. ДРУГИ ПРОГРАМИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ШКОЛУ	78
➤ ПРОГРАМСКИ ЗАДАЦИ ВАСПИТНОГ РАДА У ШКОЛИ	78
➤ ПРЕКВАЛИФИКАЦИЈА	81
22. ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ, ЊИХОВИ ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ	22
23. ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	

1. УВОД

Школски програм

Школа остварује школски програм. Школским програмом ближе се одређује начин на који школа образује и васпитава ученике ради стицања знања, вештина и ставова неопходних за даље образовање и запошљавање, успоставља организациону структуру засновану на тимском раду и одговорности сваког запосленог за остваривање утврђених циљева, као и повезивање са послодавцима и удружењима послодаваца и преузимање свог дела одговорности за развој друштвене средине.

Школски програм обухвата све садржаје, процесе и активности усмерене на остваривање принципа, циљева и стандарда образовних постигнућа, и задовољење општих и специфичних образовних интереса и потреба ученика, родитеља, односно другог законског заступника и локалне самоуправе, а у складу са оптималним могућностима школе.

Школски програм се доноси на основу плана и програма наставе и учења, односно програма одређених облика стручног образовања, а узимајући у обзир Развојни план школе, у складу са Законом.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно другог законског заступника у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира, програмира и реализује свој рад.

Поједини делови школског програма иновирају се и надограђују у току његовог остваривања. Такође, Школски програм Медицинске школе биће допуњен уколико у наредном периоду буду образовани нови смерови.

Према важећем Закону о средњем образовању и васпитању

Школски програм садржи :

- 1) циљеве школског програма;
- 2) назив, врсту и трајање свих програма образовања и васпитања које школа остварује и језик на коме се остварује програм;
- 3) обавезне предмете, изборне програме и модуле по образовним профилима и разредима;
- 4) начин остваривања принципа, циљева и исхода образовања и стандарда образовних постигнућа, начин и поступак остваривања прописаних планова и програма наставе и учења, програма других облика стручног образовања и врсте активности у образовно-васпитном раду;
- 5) програм допунске, додатне и припремне наставе;
- 6) програме и активности којима се развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа;
- 7) факултативне наставне предмете, њихове програмске садржаје и активности којима се остварују;
- 8) начине остваривања и прилагођавања програма музичког и балетског образовања и васпитања, образовања одраслих, ученика са изузетним, односно посебним способностима и двојезичног образовања;
- 9) програм културних активности школе;
- 10) програм слободних активности;
- 11) програм каријерног вођења и саветовања;
- 12) програм заштите животне средине;
- 13) програме заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програме превенције других облика ризичног понашања и програм заштите од дискриминације;
- 14) програм школског спорта;
- 15) програм сарадње са локалном самоуправом;
- 16) програм сарадње са породицом;
- 17) програм излета и екскурзија;
- 18) програм безбедности и здравља на раду;
- 18а) смернице за прилагођавање и пружање додатне подршке;
- 19) друге програме од значаја за школу.

ЗАКОНСКЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

ПРОПИС	ИЗДАЊЕ
Закон о основама система образовања и васпитања	„Сл. гласник РС“, бр. 88/17, 27/18-други закони, 10/19, 6/20 и 129/21
Закон о средњем образовању и васпитању	„Сл. гласник РС“, бр. 55/13, 101/17, 27/18-други закони, 6/20 и 129/21
Закон о средњој школи	„Сл. гласник РС“, бр. 50/92... 55/2013 - др. закон)
Закон о раду	„ Сл. гласник РС“, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - одлука УС, 113/2017 и 95/2018 - аутентично тумачење
Закон о уџбеницима	„ Сл. гласник РС“ бр. 27/2018.
Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање плана и програма заједничких предмета у стручним школама за образовне профиле III и IV степена стручне спреме	„Сл.гласник РС – Просветни гласник“ 7/91
Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада здравство и социјална заштита	„Службени гласник РС - Просветни гласник“ бр 17/15 и 10/19
Правилник о општим основама школског програма	„Сл. гласник РС - Просветни гласник“, бр. 5/2004
Правилник о наставном плану и програму за стицање образовања у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје здравство и социјална заштита	„Сл. гласник РС - Просветни гласник“ бр. 2/93...2/2009, 6/2010, 8/2013 11/2013 и 14/2013
Правилник о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничким школама	„Сл. гласник СРС - Просветни гласник“, бр. 6/90 и „Сл. гласник РС - Просветни гласник“, бр. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/2002, 5/2003, 10/2003, 24/2004, 3/2005, 6/2005, 11/2005, 6/2006, 12/2006, 8/2008, 1/2009, 3/2009, 10/2009, 5/2010, 8/2010 - испр., 11/2013, 14/2013, 5/2014, 3/2015, 11/2016 и 13/2018, „Сл. гласник РС“, бр. 30/2019 - др. правилник, „Сл. гласник РС - Просветни гласник“, бр. 15/2019 и 15/2020
Правилник о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада здравство и социјална заштита	„Сл. Гласник - РС Просветни гласник“, бр. 7/2014 3/2018.

Правилник о наставном плану и програму општеобразовних предмета средњег стручног образовања у подручју рада здравство и социјална заштита	„Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 7/2014... 13/18
Правилник о наставном плану и програм предмета грађанско васпитање за први разред средње школе	„Сл. гласник РС - Просветни гласник“, бр. 5/2001
Правилник о наставном плану и програм предмета верска настава за средње школе	„Сл. гласник РС – Просветни гласник“ бр. 6/03, 23/04, 9/05 и 11/16
Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника у средњој школи	„Сл. гласник РС – Просветни гласник“ 5/2012 и 6/2021 - др. правилник
Правилник о степену и врсти образовања наставника из општеобразовних предмета, стручних сарадника и васпитача у стручним школама	„Сл. гласник РС – Просветни гласник“ бр. 4/22
Правилник о врсти стручне спреме наставника верске наставе за први разред средње школе и критеријумима и начину оцењивања ученика који похађа верску наставу у стручним школама	„Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2001
Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада здравство и социјална заштита	„Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 4/22
Правилник о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању	„Сл. гласник РС", бр. 82/15 и 59/20
Правилник о евиденцији у средњој школи	„Сл. гласник РС", бр. 56/19
Правилник о јавним исправама које издаје средња школа	„Сл.гласник РС“,бр. 56/19
Правилник о дипломама за изузетан успех ученика у средњој школи	„Сл. гласник РС“ 37/93 и 43/15
Правилник о педагошкој норми свих облика образовно – васпитног рада наставника и стручних сарадника у средњој школи	„Сл. гласник РС- Просветни гласник“, бр.1/92, 23/97, 2/2000 и 15/19.
Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника	„Сл. гласник РС“ бр. 22/05....9/22
Правилник о стандардима квалитета рада установе	„Сл. гласник РС“, бр. 14/2018
Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање	„Сл. гласник РС“, бр. 46/19
Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања	Сл. гласник РС“, бр. 22/16
Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања	„Сл.гласник РС “ бр.72/15...115/20

Правилник о стручно педагошком надзору	„Сл.гласник РС“ бр. 87/19
Стручно упуство о начину израде школске документације	бр 119-01-346/1/2014-01 од 27.8.2014. МПНТР
Правилник о вредновању квалитета рада установе	„Сл.гласник РС“ бр. 10/19
Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника	„Сл. гласник РС“, бр. 109/21
Правилник о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета	„Сл. гласник РС“, бр. 117/2013
Правилник о стандардима компетенција директора установа образовања и васпитања	„Сл. гласник РС “, бр. 38/2013
Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја	Сл. гласник РС - Просветни гласник“, бр. 5/2011
Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање	„Сл. гласник РС“, бр. 74/2018
Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику	„Сл. гласник РС", бр. 63/2010
Правилник о плану уџбеника	„Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр.9/16.... 7/21
Правилник о плану уџбеника за стручне предмете у стручним школама	„Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/16
Правилник о полагању стручног испита за секретара установе образовања и васпитања	„Сл. гласник РС“, бр. 8/11

2. ИСТОРИЈАТ ШКОЛЕ

Историјат и услови рада школе

Са развојем школства у Врању постојала је жеља за оснивањем Медицинске школе.

Тако је 1995. године у згради врањске Гимназије, у сарадњи општинског руководства и директора Медицинске школе на Звездари, Љиљане Вићентијевић, формирана су 2 издвојена одељења са по 30 ученика. Следеће школске године уписана су још 3 одељења, да би је од школске 2000/2001. године уписала 4 одељења.

Медицинска школа Врање је основана одлуком Владе Републике Србије, 17. маја 2000. год., као самостална Школа, а уписана је у регистар Привредног суда у Лесковцу Решењем посл. Бр . Fi 1207/00 дана 19.12. 2000. године.

Како је од стране локалне самоуправе, Министарства просвете и донација изграђена нова школска зграда, стекли су се услови и дана 30.08.2009. године школа је пресељена из раније коришћене зграде Гимназије у новосаграђену зграду Медицинске школе. На тај начин су ученицима школе омогућени бољи услови за рад, јер се ради о потпуно новом објекту са кабинетима и учионицама, који су опремљени новом опремом, наставним средствима и намештајем. Набављена су наставна средства за све предмете, рачунари најновије генерације, комплетно опремљени кабинети здравствене неге, кабинет зубног и фармацеутског техничара.

Школа је, на иницијативу команданта 4.бригаде Копнене војске Генерала– Гарнизона Врање, Милосава Симовића, Удружења потомака ратника Србије од 1912-1918.год., а коју је подржало Градско веће Града Врања, донела одлуку о промени назива Школе.

Школски одбор је донео одлуку 11.07.2011.год. на коју је Министарство просвете дало сагласност, решењем бр.311-00-01156/2011-03 од 15.08.2011.год., а промена назива школе извршена Решењем Привредног суда у Лесковцу, посл.бр. Fi 63/11 дана 31.08.2011.године.

Приликом откривања бисте са ликом др Изабел Емсли Хатон, чије име школа носи свечаност је увећао и заменик амбасадора Уједињеног краљевства Дејвид Мекфарлејн.

У школи су запослени кадрови различитих профила: професори, лекари, фармацеути, стоматолози, више медицинске сестре, наставници практичне наставе, стручни сарадници и администрација.

Од оснивања школе функцију директора су обављали:

- Љиљана Вићентијевић, магистар фармације од 1995 године
- Добри Станковић, професор физике од 1998 до 2003 године
- Благоје Петровић, професор биологије од 2003 -2007 године
- Биљана Ристић, професор Француског језика 2007 -2011 године

Од априла 2011.год. директор школе је Гордана Јовановић, дипломирани математичар.

Школа је изграђена у стилу модерних школа и опремљена је најновијом опремом потребном за извођење савремене наставе. Стручно и са пуном свешћу о значају свога рада образујемо ученике за најхуманија, али и најодговорнија занимања из области здравства и социјалне заштите. у добро опремљеном радном простору, у атмосфери подстицања постигнућа образујемо 8 образовних профила и омогућавамо ученицима усвајање практичних и примењивих знања и вештина, која ће им омогућити даљи професионални развој у оквиру здравства.

МИСИЈА И ВИЗИЈА ШКОЛЕ

МИСИЈА

ЗНАЊЕ И ХУМАНОСТ ЋЕ СПАСИТИ СВЕТ

ВИЗИЈА

Шта желимо?

- Савремено опремљену школу која пружа квалитетну и очигледну наставу са савременим програмима;
- Стварање елитне школе у региону;
- Школу у којој ће ученици бити задовољни, активни, заинтересовани, васпитани;
- Да на занимљив и ефикасан начин ученици дођу до општег и стручног знања и да могу да га квалитетно практично примењују;
- Рад на стручном усавршавању и професионалном развоју наставника из области савремене наставе;
- Праћење и укључивање у све позитивне промене и интеграције и прилагођавање потребама локалне заједнице за здравственим кадровима;
- Боље могућности за активности ученика ван редовне наставе;
- Константно усавршавање наставног кадра;
- Смањивање изостајања са наставе ученика завршних разреда.

Развојни циљеви

1. Унапређивање квалитета наставе
2. Стварање услова за квалитетнији рад ученика и запослених
3. Повећање безбедности ученика у школи
4. Подизање квалитета комуникације и међуљудских односа
5. Развијање сарадње са важним културним институцијама у земљи

3. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ТРЕБА ДА ДОПРИНЕСЕ ОСТВАРИВАЊУ :

- 1. ОСНОВНИХ ЦИЉЕВА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА;**
- 2. ЦИЉЕВА И ОПШТИХ ИСХОДА СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ;**
- 3. РАЗВОЈУ КЉУЧНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ;**
- 4. РАЗВОЈУ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА КРАЈ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА;**
- 5. ОСТВАРИВАЊУ ЦИЉЕВА РАЗВОЈНОГ ПЛАНА УСТАНОВЕ.**

ОСНОВНИ ЦИЉЕВИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Основни циљеви образовања и васпитања су:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју детета, ученика и одраслог;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање позитивних људских вредности;
- 13) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и урасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ И ОПШТИ ИСХОДИ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Средње образовање и васпитање остварује се у складу са циљевима који су дефинисани законом којим се уређују основе система образовања и васпитања и Законом о средњем образовању и васпитању, а нарочито:

- развој кључних компетенција неопходних за даље образовање и активну улогу грађанина за живот у савременом друштву;
- развој стручних компетенција неопходних за успешно запошљавање;
- оспособљавање за самостално доношење одлука о избору занимања и даљег образовања;
- свест о важности здравља и безбедности, укључујући и безбедност и здравље на раду;
- оспособљавање за решавање проблема, комуникацију и тимски рад;
- поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавања различитости;
- развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, самоиницијативе, способност самовредновања и изражавања сопственог мишљења.

Средње образовање и васпитање обезбеђује услове да ученици и одрасли постигну опште исходе образовања и васпитања у складу са Законом.

4. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ СВИХ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ И ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ ПРОГРАМ

Медицинска је школа је школа средњег стручног образовања и васпитања у трајању од четири године. Наставни програми образовања и васпитања се остварују на српском језику.

У њој се стичу стручна звања и способности за даље школовање, односно за рад, заснована на достигнућима науке, технологије, културе, уметности; стиче васпитање; негују моралне и естетске вредности; развијају физичке и духовне способности личности; свест о хуманистичким вредностима, личној и друштвеној одговорности и негује заштита здравља.

Школа је верификована за остваривање наставних планова и програма у подручју рада:

Здравство и социјална заштита за образовне профиле

1. Медицинска сестра - техничар (четворогодишњи) – на српском језику и на мађарском језику
2. Фармацеутски техничар (четворогодишњи)
3. Педијатријска сестра – техничар
4. Физиотерапеутски техничар
5. Зубни техничар
6. Лабораторијски техничар (четворогодишњи)
7. Гинеколошко – акушерска сестра (четворогодишњи)
8. Здравствени неговатељ (трогодишњи)
9. Масер

Током израде школског програма и припрема за школску **2023/2024.** Годину ученици су распоређени у 16 одељења.

1. Медицинска сестра – техничар на српском језику – 4 одељења
2. Фармацеутски техничар – 4 одељења
3. Лабораторијски техничар – 1 одељење
4. Зубни техничар – 1 одељење
5. Физиотерапеутски техничар
6. Педијатријска сестра – техничар
7. Здравствени неговатељ

Разред	Разредно-часовна настава	Менторски рад(настава у блоку,пракса)	Обавезне и факултативне ваннаставне активности	Укупно радних недеља	Остали радни дани
I	32 недеља	5	2 недеље	39	-
II	32 недеља	5	2 недеље	39	-
III	32 недеља	5	2 недеље	39	-
IV	32 недеља	2	2 недеље	36	3 недеље матура

Факултативни облици образовно-васпитног рада током школске године по разредима

	1.разред	2.разред	3.разред	4.разред
Екскурзија	До 3 дана	До 5 дана	До 5 наставних дана	До 5 наставних дана
Стваралачке и слободне активности ученика	30-60 часова годишње			
Друштвене активности-ученички парламент	15-30 часова годишње			
Културна и јавна делатност школе	2 радна дана			

Остали облици образовно-васпитног рада током школске године по разредима

	1.разред	2.разред	3.разред	4.разред	Укупно часови
Час одељ.старешине	64	64	64	64	256
Додатни рад	До 30	До 30	До 30	До 30	До120
Допунски рад	До 30	До 30	До 30	До 30	До120
Припремни рад	До 30	До 30	До 30	До 30	До120

5. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И МОДУЛИ ПО ОБРАЗОВНОМ ПРОФИЛИМА

МЕДИЦИНСКА СЕСТРА-ТЕХНИЧАР

Општи подаци

- ☒ Ниво IV
- ☒ Трајање 4 године
- ☒ Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- ☒ Област здравство

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за спровођење поступака пријема и отпуста болесника, обављање здравствене неге болесника и медикаментног лечења болесника, спровођење дијагностичких и терапеутских поступака и спровођење примарне, секундарне и терцијерне здравствене заштите.

Дужности - стручне компетенције

- ☒ Спроводи поступке пријема и отпуста болесника;
- ☒ Обављање здравствену негу болесника;
- ☒ Обављање медикаментозног лечења болесника;
- ☒ Спровођење дијагностичких и терапијских процедура;

ЛАБОРАТОРИЈСКИ ТЕХНИЧАР

Општи подаци

- ☒ Ниво IV
- ☒ Трајање 4 године
 - ☒ Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- ☒ Област здравство

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за обављање извођење лабораторијских анализа.

Дужности - стручне компетенције

- ☒ Извођење лабораторијских анализа

Дужности - стручне компетенције*

- ☒ Припрема радног места у медицинским лабораторијама, у складу са стандардизованим процедурама
- ☒ Узорковање и извођење лабораторијских анализа материјала биолошког и неболошког порекла
- ☒ Вођење прописане комуникације и документације у медицинским лабораторијама у складу са стандардизованим процедурама и кодексом професионалне етике
- ☒ Кључне компетенције

ФИЗИОТЕРАПЕУТСКИ ТЕХНИЧАР

Општи подаци

- ☒ Ниво IV
- ☒ Трајање 4 године

- ☒ Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- ☒ Област здравство

Циљ образовања

Оспособљавање лица за спровођење физиотерапеутских процедура, спровођење терапеутских поступака и спровођење балеонеоклимактолошких процедура и масажа пацијента.

Дужности - стручне компетенције

- ☒ Спровођење физиотерапеутских процедура ☒
- Спровођење терапеутских поступака
 - ☒ Спровођење балеонеоклимактолошких процедура и масажа пацијента

Дужности - стручне компетенције*

- ☒ Спровођење физиотерапеутских процедура при апликовању физикалних агенаса
- ☒ Спровођење кинезитераписких поступака
 - ☒ Спровођење балеонео-климактолошких процедура и техника ручне масаже
- ☒ Кључне компетенције

ФАРМАЦЕУТСКИ ТЕХНИЧАР

Општи подаци

- ☒ Ниво IV
- ☒ Трајање 4 године
 - ☒ Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- ☒ Област здравство

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за обављање послова извођење и надзора технолошких фаза у фармацеутској и козметичкој индустрији, контролисања производног процеса и вођење производно-контролне администрације, обезбеђивање прописаних хигијенских услова и заштита на раду, вођење промета лекова у велетрговини, рад у јавној апотеци

Дужности - стручне компетенције

- ☒ Извођење и надзор технолошких фаза у фармацеутској и козметичкој индустрији
- ☒ Контролисање производног процеса и вођење производно-контролне администрације
- ☒ Обезбеђивање прописаних хигијенских услова и заштита на раду ☒ Вођење промета лекова у велетрговини
- ☒ Рад у јавној апотеци

Дужности - стручне компетенције*

- ☒ Обављање апотекарске делатности у јавним или болничким апотекама, у складу са законском регулативом

- ☒ Учествовање у изради галенских и магистралних лекова, козметичких и других производа за унапређење и очување здравља;
- ☒ Обављање административно-техничких послова у veleпродаји лекова, медицинских средстава, козметичких и других производа за унапређење и очување здравља;
- ☒ Извођење фармацеутско-технолошких операција у производном процесу у складу са стандардима и процедурама у фармацеутској индустрији;
- ☒ Кључне компетенције.

ЗУБНИ ТЕХНИЧАР

Општи подаци

- ☒ Ниво IV
- ☒ Трајање 4 године
 - ☒ Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- ☒ Област здравство

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за обављање послова припрема за рад и организације рада, израду модела, израда металне конструкције, израду естетског дела зубне надоградње, примену денталног инжењеринга у израда зубних надокнада 3D технологијом, израду мобилних надокнада и апарата, репаратуру протетских и ортодонтских радова, спровођење мера заштите здравља и хигијене.

Дужности - стручне компетенције

- ☒ Припрема за рад и организација рада ☒
 - Израда модела
- ☒ Израда металне конструкције
- ☒ Израда естетског дела зубне надоградње
- ☒ Дентални инжењеринг-израда зубних надокнада 3D технологијом ☒
 - Израда мобилних надокнада и апарата
- ☒ Репаратура протетских и ортодонтских радова
- ☒ Спровођење мера заштите здравља и хигијене

MASER

Општи подаци

- ☒ Ниво III
- ☒ Трајање 3 године
- ☒ Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- ☒ Област социјална заштита

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за спровођење хигијене и исхране болесника и функционално зависних особа у кући, здравственим и социјалним установама, посматрање здравственог стања и уочавање промена, пружање прве помоћи и примена прописане терапије у кући, социјалним и здравственим установама.

Дужности - стручне компетенције

- ☒ Спровођење хигијене и исхране болесника и функционално зависних особа у кући, здравственим и социјалним установама
- ☒ Посматрање здравственог стања, уочавање промена код болесника и функционално зависних особа и пружање прве помоћи
- ☒ Примена прописане терапије у кућним условима, здравственим и социјалним установама
- ☒ Спровођење физичке припреме болесника и функционално зависних особа за дијагностичко-терапијске процедуре

Општи подаци

- ☒ Ниво III
- ☒ Трајање 3 године
- ☒ Заснована на опису рада, циљевима и исходима образовања стручног образовања
- ☒ Област здравство

Циљ образовања

Оспособљавање ученика за извођење мануелне и апаратурне масаже клијента, припрему и примену хидротерапијских поступака.

Дужности - стручне компетенције

- ☒ Мануелна и апаратурна масажа клијента
- ☒ Припрема и примена хидротерапијских поступака

6. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА, НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА, ПРОГРАМА ДРУГИХ ОБЛИКА СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВРСТЕ ОКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ

Приоритетни задаци школе, на путу достизања постављених циљева у реализацији Школског програма и остварења основних принципа су:

1. Унапређење области настава и учење са нагласком на потребама ученика и проверавање постигнутих циљева и исхода часа;
2. Хоризонтална и вертикална међупредметна повезаност планирањем корелације између наставних предмета, одржавањем заједничких часова, организовањем студијских посета, одржавањем угледних часова, посећивањем свих доступних сајмова и фестивала науке, организовањем факултативних активности које интегришу интересовања и знања из различитих образовних и друштвених области, а са циљем да се кроз тимски рад наставници оснаже за примену ефикасних метода за успешно остваривање циљева и исхода;
3. Унапређивање структуре планова Тимова, актива и већа
4. Унапређење система за праћење и вредновање квалитета рада систематским праћењем, анализирањем, извештавањем и планирањем мера за унапређење квалитета, али и оснаживањем наставника за примену вредновања у функцији учења;
5. Усаглашавање резултата самовредновања и развојног плана;
6. Унапређење професионалног развоја наставника и методичка модернизација наставе проширивањем обима интерних обука у школи и обухвата наставника који се стручно усавршавају, као и подстицањем коришћења модерних и интерактивних метода рада у настави;
7. Развијање инклузивне образовне праксе прилагођавањем рада индивидуалним потребама и специфичним развојним потребама сваког ученика, као и ученика из осетљивих социјалних група;
8. Транспарентност рада свих запослених. Школски програм се доноси на основу наставних планова и програма, узимајући у обзир развојни план школе и у складу са Законом. Наставни план и програм се доносе са утврђеним принципима, циљевима и исходима образовања и стандардима постигнућа. Стандарди су једна врста исхода. Они су мера резултата учења. Њиховом употребом се одређује шта ученик зна и може да уради на различитим нивоима развоја компетенција. Стандарди показују у ком степену (основни, средњи или напредни ниво) је ученик развио кључне компетенције (знања, вештине и ставове) захваљујући учењу. Образовни процес је новим наставним плановима и програмима оријентисан ка општим и међупредметним компетенцијама. Начини остваривања исхода и стандарда постигнућа подразумевају сарадњу и координацију активности више наставника, односно више предмета и коришћење иновација у начинима рада на часу. Поред стављања ученика у ситуације на часу које од њега очекују примену предметних и међупредметних компетенција, како би се постигао одређени ниво

стандарда, неопходно је ученицима омогућити да активно истражују, баве се пројектним учењем, омогућити им да тимски раде и деле улоге.

Наставницима се препоручује поред тимског рада и поделе улога и тематско планирање. Принципе, циљеве и исходе образовања и стандарда постигнућа остварујемо и кроз следеће облике рада: фронтални, групни и индивидуални рад, као и осавремењене облике организације наставе и учења као што су: диференцирана настава, индивидуализована настава, тимска настава и рад у паровима, уз адекватан избор начина учења: предавачког, програмираног, проблемског, учења путем открића и других.

1. Начело систематичности и поступности.

- систематичност подразумева обраду наставних садржаја у одређеном логичком редоследу, са наглашеним упориштима око којих се концентришу остали садржајни елементи
- поступност је прелаз од лакшег ка тежем, од једноставног ка сложеном, од познатог ка непознатом, од конкретног ка апстрактном
- градиво се излаже поступно у једној години и слојевито гледајући све године у пресеку
- у свакој следећој години се понавља познато и на то додаје ново знање

2. Усмереност образовања и васпитања на дете кроз разне облике учења

- настава по садржају и начину рада не би смела бити ни претешка ни прелака
- сви задаци морају бити из ученику познатих подручја
- корелација са другим наставним предметима како би се задали примерени задаци

3. Начело пажње.

- пажња осигурава усвајање чињеница, апстрактност усвајање генерализација
- све што се може показати практично или нацртати има већу вредност од усменог препричавања
- у осигурању пажње важна је улога мултимедије

4. Начело индивидуализације и социјализације.

- поштују се индивидуалне карактеристике ученика тако да сваки ученик напредује својим темпом
- развој интерперсоналних односа међу ученицима у разреду

5. Начело активности и развоја.

- знање и способности стичу се властитом активношћу што води до развоја личности
- успех ученика у настави пропорционалан је уделу властите активности

6. Начело рационализације и економичности.

- постићи највећи могући учинак са што мањим утрошком времена, средстава и снага.

7. образовање засновано на компетенцијама

8. целоживотно учење

9. поштовање људских права

Начин остваривања циљева у образовно-васпитном раду

Циљ образовања и васпитања у стручној школи „Стеван Синђелић“ је да се путем стицања функционалних знања, овладавања вештинама, формирања ставова и вредности, у оквиру предвиђених наставних предмета, обезбеди:

- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој ученика у складу са њиховим способностима, потребама, интересовањима,

- унапређење језичке, математичке, научне, уметничке, културне, техничке, информатичке писмености, што је неопходно за наставак образовања и професионални развој,

- подршка развоју међупредметних компетенција. Међупредметне компетенције обезбеђују ученицима успешно сналажење у свакодневном животу и раду.

Годишњи план рада, а нарочито његови елементи који се односе планирање наставе (глобални и оперативни планови рада наставника) садрже циљеве и задатке који се односе на сваки предмет посебно, а у складу са прописаним наставним планом и програмом.

Начин остваривања исхода у образовно-васпитном раду

Општи исходи образовања и васпитања резултат су целокупног процеса образовања и васпитања којим се обезбеђује да деца, ученици и одрасли стекну знања, вештине и вредносне ставове који ће допринети њиховом развоју и успеху, развоју и успеху њихових породица, заједнице и друштва у целини.

Систем образовања и васпитања мора да обезбеди све услове да деца, ученици и одрасли постижу опште исходе, односно буду оспособљени да:

- 1) усвајају и изграђују знање, примењују и размењују стечено знање,
- 2) науче како да уче и да користе свој ум, да овладају знањима и вештинама потребним за наставак школовања и укључивање у свет рада,
- 3) идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење,
- 4) раде ефикасно са другима као чланови тима, групе, организације и заједнице,
- 5) одговорно и ефикасно управљају собом и својим активностима,
- 6) прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације,
- 7) ефикасно комуницирају користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима,
- 8) ефикасно и критички користе научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини,
- 9) схватају свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разумеју да нису изоловани,
- 10) покрећу и спремно прихватају промене, преузимају одговорност и имају предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остварењу циљева и постизању успеха.

Остваривање општих исхода образовања и васпитања обезбеђује се образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

Исходи за средње опште образовање су донети од стране надлежних органа у делу стручних предмета. Планови рада наставника су базирани на исходима, а ускоро ће се примењивати и стандарди у општеобразовним предметима.

Начин остваривања стандарда постигнућа

Стандарди постигнућа јесу скуп исхода образовања и васпитања који се односе на сваки ниво, циклус, врсту образовања, образовни профил, разред, предмет, односно модул.

Општи стандарди постигнућа утврђују се на основу општих исхода образовања и васпитања по нивоима, циклусима и врстама образовања и васпитања, односно образовним профилима.

Посебни стандарди постигнућа утврђују се према разредима, предметима, односно модулима, на основу општих исхода образовања и васпитања и општих стандарда постигнућа.

Дана 7.1.2014. године ступио је на снагу Правилник о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета у коме се утврђују општи стандарди постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета.

У периоду од априла до маја 2018. године извршена је обука наставника за примену стандарда за општеобразовне предмете у средњој стручној школи. Већина наставника је похађала и завршила обуку у наведеном периоду, тако да ће стандарди бити имплементирани у наставне планове.

Исходи:

Након завршетка средњег образовања и васпитања ученици ће:

1. Имати развијене кључне компетенције тј. знања, умења и вредности неопходне за даље образовање и активну улогу грађанина за живот у савременом друштву;
2. Моћи да се запосле јер знају чињенице, знају како треба да раде, могу то да ураде и раде то са одређеним уверењем;
3. Доносити одлуке користећи критичко и креативно мишљење и релевантна знања, уз одговоран однос према себи и својим активностима;
4. Бити одговорни према сопственом здрављу и његовом чувању, безбедности, укључујући и безбедност и здравље на раду;
5. Прикупљати, анализирати и критички процењивати информације, умети да ефикасно усмено и писмено комуницирају и конструктивно раде као чланови тима, групе, организације и заједнице;
6. Умети да људска и дечја права препознају и уважаје и да активно учествују у њиховом остваривању;
7. Знати и поштовати сопствену традицију, идентитет и културу, али и традицију, идентитет и културу других заједница и бити способни да сарађују са њиховим припадницима;
8. Бити оснажени за даље учење, критичко мишљење и самопроцену.

Реализација Школског програма заснива се на мисији школе, дефинисане Школским развојним планом, којом је предвиђено да школа тежи томе да оспособљава кадар конкурентан на тржишту рада, са знањима потребним за рад у здравству.

Мисија школе је развој способности за хумано деловање, као и за наставак школовања на високообразовним институцијама.

Визија школе је да сваки ученик савременим методама организације, наставе и опреме, у атмосфери уважавања, безбедности и толеранције, стиче квалитетна и трајна знања и вештине које омогућавају укључивање у процес рада и савремено друштво.

Развијање демократских вредности и грађанских вештина код ученика остварује се демократизацијом школе, тј. развијањем партиципативности ученика и родитеља у школском животу и одлучивању. Ученицима се у школи пружа подршка у личном и професионалном развоју уз уважавање њихових свакодневних искустава и знања која стичу ван школе, у оквиру стручних, грађанских и културних удружења и клубова, кроз повезивање тих знања и искустава са садржајем наставе.

Међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама:

Међупредметне компетенције чије исходе је потребно остварити на основном нивоу на крају средњег образовања су:

- компетенције за целоживотно учење;
- комуникације;
- рад с подацима и информацијама;
- дигитална компетенција;
- решавање проблема;
- сарадња;
- одговорно учешће у демократском друштву;
- одговоран однос према здрављу;
- одговоран однос према околини;
- естетичка компетенција;
- предузимљивост;
- оријентација ка предузетништву

Начин остваривања прописаних планова и програма наставе и учења

Прописани наставни планови се остварију кроз израду глобалних и оперативних планова рада наставника који су у складу са Правилником о наставном плану и програму

за област Пољопривреда, производња и прерада хране. Глобални и оперативни планови чине саставни део Годишњег плана рада.

Глобално планирање (годишње) врши се пре почетка школске године и обухвата распоређивање наставних тема, број предвиђених часова по теми, распоређивање часова за обраду, утврђивање и систематизацију

Оперативно планирање обухвата дидактичко-методску разраду наставних тема на наставне јединице а временски обухвата најмање један месец. Наставник ради на изради оперативног плана уз уважавање напред наведених елемената и поступка (нпр. корелација са истим предметом по разредима, сродним предметима, упознавање услова, предзнања ученика и сл.).

Начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма реализује се на основу Закона о средњој школи. Остваривање прописаних наставних планова и програма остварује се кроз редовну наставу и то:

- теоријску;
- практичну;
- блок наставу и вежбе;
- кроз допунску и додатну;
- кроз припремну;
- кроз реализацију садржаја активности из изборних предмета, спортских активности, активности везаних за еколошку проблематику и заштиту животне средине;
- кроз рад у секцијама;
- кроз друге облике ваннаставних и слободних активности за које ученици искажу интересовање или се укаже потреба за њима.

ПРОГРАМ ДОПУНСКОГ, ДОДАТНОГ И ПРИПРЕМНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава се организује за ученике који стално или повремено заостају у савладавању образовно – васпитних садржаја у редовној настави.

ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ овог програма је омогућавање ученицима који заостају у савладавању образовно – васпитних садржаја да се лакше укључе у редовни васпитно – образовни процес.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- ближе одређење програмских садржаја у којима ученици не постижу добре резултате;
- савладавање овако утврђених садржаја ускладити са потребама и могућностима ученика за које се организује овакав рад;
- пружање помоћи ученицима да се лакше уклопе у редовну наставу и праћење њиховог напредовања.

САДРЖАЈ

Садржаји су идентични прописаном наставном плану и програму. Избор, ширина и дубина обраде градива, као и дидактичко – методички поступци су под утицајем индивидуалних карактеристика ученика укључених у допунски рад.

ОБЈАШЊЕЊЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ

Пре издвајања ученика за допунски рад треба утврдити узроке и тешкоће које ученици имају у савладавању градива. У самом идентификовању ученика за које треба организовати допунски рад учествују школски педагог и психолог, предметни наставник, одељенски старешина, родитељ, а према потреби и школски лекар. Узимајући у обзир узроке заостајања појединих ученика у савладавању садржаја неких наставних подручја (предмета), допунским радом се обухватају:

- ученици који долазе из других школа, а поготово из других република, с обзиром на то де се програми разликују;
- ученици који су похађали наставу у иностранству;
- ученици који су због болести, породичних и других оправданих разлога дуже одсуствовали са наставе;
- ученици који перманентно заостају и тешко савлађују наставно гредиво;
- ученици који у току наставне године више пута у континуитету добијају негативну оцелу из неког наставног подручја (предмета), а посебно ако су из тог предмета у претходном разреду показали недовољан успех или ишли на поправни испит;

ученици који у довољној мери не познају језик на ком се обавља настава Допунски рад треба, по правилу, организовати у току читаве наставне године, с тим што за неке

ученике или групе ученика може да траје дуже или краће време, што зависи од узрока заостајања и потребног времена за савлађивање садржаја програма неких наставних подручја у редовној настави.

Приликом планирања допунског рада мора се водити рачуна о следећем:

- један ученик, који заостаје у савлађивању садржаја из више предмета може бити укључен у додатни рад истовремено само из два предмета;
- допунски рад организовати са групом ученика или са појединим ученицима, а број ученика у групи не треба да буде већи од 10 и зависи од узрока заостајања ученика и природе садржаја програма појединих предмета;
- група ученика за допунски рад може се образовати у оквиру једног одељења или у оквиру једног разреда;
- групе, по правилу, треба да обухватају оне ученике који имају исте проблеме и тешкоће у савлађивању садржаја неких предмета;
- састав неких група не треба да буде сталан у току читаве године, будући да неки ученици који отклоне пропусте које су имали у праћењу напуштају их, али да се у њих укључују неки нови ученици;
- оријентационо планирати садржаје за сваког ученика и за сваку групу, водећи рачуна при томе да се допунски рад може одржавати у оквиру једног или два часа недељно.

Трајање допунског рада се мора организовати на такав начин узимајући у обзир пропусте у знању, нивое усвојености градива, психофизичке могућности ученика као и оптерећеност ученика у току дана. Дужина рада са појединим ученицима у групама може трајати краће или дуже од 45 минута.

Допунски рад треба, по правилу, организовати у току читаве наставне године, с тим што за неке ученике или групе ученика може да траје дуже или краће време, што зависи од узрока заостајања и потребног времена за савлађивање садржаја програма неких наставних подручја у редовној настави.

Приликом планирања допунског рада мора се водити рачуна о следећем:

- један ученик, који заостаје у савлађивању садржаја из више предмета може бити укључен у додатни рад истовремено само из два предмета;
- допунски рад организовати са групом ученика или са појединим ученицима, а број ученика у групи не треба да буде већи од 10 и зависи од узрока заостајања ученика и природе садржаја програма појединих предмета;
- група ученика за допунски рад може се образовати у оквиру једног одељења или у оквиру једног разреда;
- групе, по правилу, треба да обухватају оне ученике који имају исте проблеме и тешкоће у савлађивању садржаја неких предмета;
- састав неких група не треба да буде сталан у току читаве године, будући да неки ученици који отклоне пропусте које су имали у праћењу напуштају их, али да се у њих укључују неки нови ученици;
- оријентационо планирати садржаје за сваког ученика и за сваку групу, водећи рачуна при томе да се допунски рад може одржавати у оквиру једног или два часа недељно.

Трајање допунског рада се мора организовати на такав начин узимајући у обзир пропусте у знању, нивое усвојености градива, психофизичке могућности ученика као и оптерећеност ученика у току дана. Дужина рада са појединим ученицима у групама може трајати краће или дуже од 45 минута.

ДОДАТНА НАСТАВА

Додатном наставом треба обухватити ученике: који постижу изузетне резултате у савладавању садржаја програма, који показују интересовање за проширивање и продубљивање знања и вештина и који су обдарени и талентовани за одређене области предмета.

ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ додатне наставе је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире и продубе своја знања и вештине из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да допринесе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- идентификовање обдарених и талентованих ученика ;
- задовољавање индивидуалних особености ученика – склоности, интересовања, способности за учење, стила учења ;

- подстицање индивидуалног развоја ученика, пре свега њихових интелектуалних карактеристика, што омогућава њихово брже напредовање (акцелерација);
- проширивање и продубљивање обима и садржаја појединих предмета за које ученици показују интересовања и способности;
- груписање ученика према способностима и интересовањима чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада.

САДРЖАЈ

Садржаји додатне наставе полазе од редовног плана и програма али се, сходно интересовањима и потребама ученика, проширују, продубљују и допуњују новим садржајима одређених наука и као такви важе само за ученике обухваћене овим обликом рада. Самим тим, садржаји додатне наставе су индивидуализовани, како у односу на ученика, тако и у односу на наставника.

ОБЈАШЊЕЊЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ

Један ученик, се по правилу, може укључити у додатни рад само из једне наставне области, односно предмета. Међутим, уколико ученик постиже изузетне резултате из више наставних области, односно предмета, може бити укључен у додатни рад из два предмета ако они припадају сродној групи (природна, друштвена и сл.) и ако ученик изричито испољи жељу. Ученици који су обухваћени додатним радом из једне наставне области, односно предмета могу бити ангажовани у раду једне секције, научне групе, дружине и сл.

Разредни старешина, предметни наставник, педагошко – психолошка служба школе, одељенска заједница ученика предлажу ученике за укључивање у додатни рад. Коначну одлуку о избору ученика за укључивање у додатни рад по наставним областима и предметима појединих одељења и разреда, доносе одговарајућа одељенска или разредна већа и образовно – васпитно веће школе.

Програм додатног рада треба планирати и организовати у оквиру недељног распореда часова образовно – васпитног рада. Часови могу да трају краће или дуже од 60 минута, зависно од садржаја који се остварују. Треба настојати да се према могућностима додатни рад организује: пре почетка редовне наставе, у супротној смени, за време радних субота и сл. При томе се мора водити рачуна о просторним, материјалним и организацијским могућностима школе, као и томе које време најбоље одговара ученицима и наставницима, а поготову ученицима путницима.

С обзиром на примену и функцију додатног рада наставник треба да препоручи најразноврсније облике, методе и поступке рада који ће ученицима омогућити да њихове креативне способности и интересовања максимално дођу до изражаја (индивидуални и групни облик рада, проблемска настава, индивидуализована настава и други облици наставног рада). Наставник треба да упућује ученике да самостално испитују разне појаве, да се служе разноврсном литературом, приручницима, алатима и инструментима, као и да сачине записе, анализе, закључке и сл.

ПРИПРЕМНА НАСТАВА

Припремни рад се остварује за ученике који полажу разредни или поправни испит и за ванредне ученике. Припремну наставу школа остварује у обиму од најмање 10% од укупног годишњег броја часова из предмета. За полагање матурских и завршних испита припремну наставу школа остварује у обиму од најмање 5% од укупног годишњег броја часова из предмета из којих се полаже матурски, односно завршни испит. Припремни рад се организује, по правилу, у августовском испитном року, изузев за ученике завршног разреда за које се организује у јунском испитном року.

8. ПРОГРАМ КОЈИМ СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА

Активности којима се развијају способности за решавање проблема и комуникација

Законом о средњем образовању и васпитању, уређени су програми који развијају способности за решавање проблема комуникације. Дугогодишња пракса, показала је да проблеми у процесу комуницирања, на различитим релацијама (ученик-професор, родитељ-одељенски старешина, ученик-педагог и сл.), представљају једну од озбиљних препрека остваривању успешног образовно-васпитног рада. Да би се наведене препреке и проблеми превазишли и образовно-васпитни рад учинио квалитетнијим и ефикаснијим, школа доноси и спроводи различите програме који се остварују кроз различите наставне и слободне активности са ученицима, запосленим, родитељима, у сарадњи са јединицом локалне самоуправе и сл.

Реализатори наведених програма којима се развијају способности за решавање проблема комуникације су одељенске старешине кроз реализовање наставе на часовима одељенског старешине, педагошко-психолошка служба школе кроз реализовање програма и активности кроз различите радионице, индивидуалне разговоре са ученицима, посете на часовима одељенског старешине и сл.

Посебна пажња се у школи поклања на активности сарадње са породицом и родитељима. Посебним законима је стављен акценат на партнерски однос школе и родитеља, који су већ препознати у системском закону, а овде посебно разрађени. Ови односи су засновани на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења, обухватају детаљно информисање и саветовање родитеља и укључивање у активности школе у циљу обезбеђивања свеобухватности и трајности образовно-васпитних утицаја.

Програмом сарадње са породицом, школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима деце и ученика, који обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитнообразовних утицаја.

Посебну улогу у наведеним активностима има институција Савета родитеља, чији су чланови представници родитеља свих одељења, и где се решавају бројна питања из области образовно-васпитног рада, а у поступку вредносна квалитета рада школе, узима се у обзир и мишљење родитеља.

Тимски рад наставника

- Сврха тимске организације у школи је да се део оперативних процеса школе додели тимовима састављеним од особља којима се даје изванредан степен слободе да одлуче како ће организовати процес који им је поверен. Потенцијална корист од тимске организације је у томе што се ослобађа креативна енергија запослених и ствара се „сигурна“ радна средина да особље изрази своје вештине. Додатно, тимска организација даје запосленима већи осећај да могу да утичу на радну ситуацију и повећава радну мотивацију. Тимска организација може да се примени на много начина: од „опрезног“ првог корака у успостављању тима како би се реализовале неке мање битне функције школе (попут организације дешавања или писања пројекта) до потпуне делегације организовања процеса обуке за тимове наставника.
- Тимски рад захтева заједнички циљ, заједничко улагање у постизање циља, заједничку одговорност, сарадничке вештине, јер постигнути резултати су заправо успех за све. Сагледавање ефеката примене програма стручног усавршавања, примене интегративне наставе, процењивање сопственог рада и праксе је могуће једино процесом самовредновања који омогућава препознавање снага школе и подручја за побољшање и води ка планирању мера за унапређивање.

Тимски рад ученика

Тимски рад код ученика развијаће се, најпре, упознавањем ученика са принципима функционисања тима, где је од великог значаја да се тачно зна који је циљ тимског рада и да постоји јасна подела улога и задужења у њему, а затим ангажовањем ученика у остваривању различитих задатака. Начини помоћу којих се подстиче тимски рад су :

- започети с једноставнијим и организацијски мање захтевним типовима тимског рада, док се ученици не ухватају и не стекну искуство (наставник може са ученицима причати о томе каква се сарадња од њих очекује, као и упознати их са правилима којих ће морати да се придржавају),
- учешће ученика у различитим пројектима (образовним и васпитним),
- организацијом рада Ученичког парламента,
- покретањем и реализовањем хуманитарних акција,
- учешћем ученика у тимским спортским активностима,
- волонтерским радом у различитим организацијама (спортске и здравствене установе),
- учешћем ученика у културним манифестацијама,
- организацијом (самоиницијативно) различитих ваннаставних активности ученика (на пример самостално организовање екскурзија, излета, посета...),
- подстицањем ученика на тимско решавање различитих проблема.

Самоиницијатива и подстицање предузетничког духа

У школи се посебна пажња поклања развијању самосталности ученика, развоју самоиницијативе и предузетничког духа кроз бројне наставне и ваннаставне активности

- груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада,
- идентификовање обдарених и талентованих ученика.

Садржаји додатног рада полазе од редовног плана и програма, али се, сходно интересовањима и потребама ученика, проширују, продубљују и допуњују новим садржајима, одређених наука, и као

такви важе само за ученике обухваћене овим обликом рада. Самим тим, садржаји додатног рада су индивидуализовани, како у односу на ученика, тако и у односу на наставника. Најчешће се организују у

Циљ	Активност	Носиоци	Временска динамика
Развијање способности за препознавање проблема	Радиониве на тему „Ризичне ситуације“	Педагог Одељењски старешина	септембар
Развијање способности за решавање проблема	Предавање „Асертивно понашање“ Саветодавни рад	Педагог Одељењски старешина	октобар
Развијање вештине за тимски рад, конструктивну комуникацију и толеранцију	Обележавање светског дана толеранције Писање порука и израда паноса са порукама о ненасилној комуникацији	педагог	новембар
Подстицање самоиницијативе код ученика	Акције на предлог ученичког парламента Похваљивање ученика који показују самииницијативу за школске акције	Проф.предузелништва	Фебруар-јун
Развијање предузелничког духа	Израда пројекта и бизнис плана Презентација пројекта и промовисање резултата	Проф.предузелништва	Фебруар - јун

Педагог школе ради са ученицима ради на стицању знања о могућим решењима за конфликте или проблеме. Нуде се конструктивна решења која подразумевају поштовање себе али и других. Негује се асертивна комуникација чиме се чува достојанство ученика и самоконтрола.

9. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ овог програма је упознавање са културном баштином нашег и других народа; оплемењивање емоција и емоционалног изражавања путем уметности; развијање стваралаштва и развијање интересовања за културу, науку и уметност.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- Задовољавање и даље развијање интересовања и склоности ученика,
- подстицање и развијање самоиницијативе, самосталности и стваралаштва,
- развијање интелектуалне радозналости, жеље за новим сазнањима из области науке, уметности и друштвеног живота,
- развијање ученичких способности, социјализација њихових потреба и усклађивање личних са друштвеним потребама,
- подстицање тимског и истраживачког духа,
- јачање самопоуздања при јавним наступима,
- развијање хуманости, емпатије, солидарности, ненасилне комуникације и толеранције,
- креативно осмишљавање и обележавање важних датума,
- васпитање естетских осећања и вредности.

САДРЖАЈ ПРОГРАМА

Програм културних активности школе обухвата: прославе дана школе, почетка и завршетка школске године, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, спортска такмичења, научно-истраживачке активности и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културни развој школског окружења, као и заједничке активности школе и јединице локалне самоуправе, заједничке културне активности са релевантним појединцима, установама и организацијама ради обogaћивања културног живота.

Лица задужена за остваривање овог програма су наставници стручног већа Српског језика и књижевности, наставници Грађанског васпитања и веронауке.

Школа је значајан фактор културне трансмисије у којој долази до узајамног деловања средине на школу и школе на друштвену средину. То се остварује кроз план сарадње са организацијама, институцијама културе (музеји, галерије, позоришта, домови културе, спортска друштва и др.) и родитељима.

Основни циљ ових активности је организовано деловање школе на средину и обратно. Поред општих васпитних задатака, посебни задаци културне и јавне делатности школе били би:

- оспособљавање ученика да користе све вредности које им пружа средина за њихов свестрани развој и богатији лични живот у слободном времену, као и презентовање оних резултата којима школа богати културни и друштвени живот средине (радне акције, прославе, јубилеји, манифестације, друштвено- користан рад), и
- афирмација школе као културног центра у месту и стварање педагошких и друштвених услова за богаћење културног живота средине.

Постоје разноврсне активности које школа организује у сарадњи културним и јавним установама ради остваривања своје културне функције. План културне и јавне делатности школе је саставни део Годишњег плана рада. Најзначајнији садржаји из ове области су свакако обележавање Дана школе и јубилеја, програм за прославу Светог Саве, прослава завршетка школске године за матуранте, сарадња са домовима културе, општинском библиотеком и телевизијом, као и посета позориштима, сајму књига и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културни развој школског окружења.

Врсте активности и об. рада	Садржај друштвених активности	Извршиоци	Учесници у активности	Време реализације
Прославе и приредбе	Обележавање дана Светог Саве Учествовање на разним општинским приредбама и прославама Дан школе 19.5.	Секције школе: литерална и рецитаторска	Ученици и радници школе Ученици и задужени наставници	27.01. током школске године 19.5.
Зборови и смотре	Смотре физичке културе, школска такмичења ученика из спортских дисциплина	Ученици-чланови спортских секција, актив наставника физичког васпитања	Ученици школе	октобар, мај
Посете	Посете позоришним и биоскопским представама, изложбама и др. акт. манифестацијама	Ученици 1 и 3 раз. са својим одељењским старешинама сви ученици школе	Ученици и наставници	децембар, март, април, октобар, новембар, фебруар
Изложбе	Изложбе ученичких радова	Ликовна и литерална	Ученици и задужени	Новембар, март
Разне активности	Градско зеленило	Еколошка секција	Ученици и задужени наставници	октобар, април, мај

10. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

При организовању слободних активности ученика треба испоштовати следеће принципе:

- слободно и добровољно опредељење ученика у избору активности и удруживања на основу индивидуалних интересовања и способности,
- активно учешће ученика у планирању садржаја школе-секције и анализи остварених резултата.

На почетку школске године евидентирају се ученици заинтересовани за овај вид рада, а активности се организују током целе године почев од месеца октобра. Сваки руководилац секције дужан је да најкасније до 20. септембра достави план рада секције. Секцију чине најмање 5 чланова и свака секција има своје руководство које је задужено да уредно води евиденцију о свом раду.

Ради равномерног оптерећења ученика, ученик може бити члан највише две секције. Ученику се може ускратити учешће у секцијама због његовог слабог успеха. Планови рада свих слободних активности су саставни део програма школе.

1. РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

Циљ: усавршавање способности ученика за изражајно читање и казивање разних врста текстова.

Задаци и оквирни садржаји рада : продубљивање осећања за разне врсте изражајног и уметничког читања и казивање; читање, говорење и рецитовање књижевних и других текстова; упућивање у разне облике усменог и писменог изражавања (приповедање, описивање, монолог, дијалог и др.); неговање говорништва (беседништво); дискусије о одређеним темама; курсеви дикције, припремање програма за школске и месне свечаности и приредбе; учествовање на школским и ваншколским такмичењима, смотрема у рецитовању, читању, приповедању и говорништву; сусрети са истакнутим рецитаторима, глумцима, спикерима, говорницима, писцима и сл.; сарадња с другим секцијама у школи, школама с другим наставним језицима, месним заједницама и др.

Лица задужена за реализацију овог програма су наставници Српског језика и књижевности.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Садржај активности	Време реализације	Носиоци активности	Начин праћења
Неговање говорништва (беседништва)	Током године	Актив наставника Српског језика и књижевности	Извештаји актива
Припремање ученика за смотре у рецитовању	Током године	Актив наставника Српског језика и књижевности	Извештаји актива
Припремање ученика за такмичења	Током године	Актив наставника Српског језика и књижевности	Извештаји актива
Припремање програма за свечаности и приредбе	Током године	Актив наставника Српског језика и књижевности	Извештаји актива

2. ДРАМСКА СЕКЦИЈА

Циљ : увођење ученика у драмско стваралаштво и сценску уметност.

Задаци и оквирни садржаји рада : упознавање драмске позоришне уметности (врсте, одлике, сличности и разлике у односу на друге уметности); курсеви глуме и режије; практична примена знања, умења и вештина у припремању позоришних представа и других сценских програма школе; анализе позоришних представа, сценских програма школе, драмског програма радија и телевизије; драматизовање разних књижевних и других текстова; учешће на омладинским смотрема и фестивалима; сусрети са истакнутим драмским писцима; сарадња с културно – уметничким друштвима, аматерским и професионалним позориштима; прикупљање и израда разних материјала о драмским писцима и позоришним уметницима, као и декора, реквизита и друго.

Лица задужена за реализацију овог програма су наставници Српског језика и књижевности.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Садржај активности	Време реализације	Носиоци активности	Начин праћења
Припремање ученика за прославе у школи	Током године	Актив наставника Српског језика и књижевности	Извештаји актива
Организација одласка у позоришта/оперу	Током године	Актив наставника Српског језика и књижевности	Извештаји актива
Организација одласка у градску Народну библиотеку	Током године	Актив наставника Српског језика и књижевности	Извештаји актива

3. ЦРВЕНИ КРСТ

Циљ програмских активности је да млади преузму на себе део одговорности за сопствено здравље, образовање и одрастање, као и да се промовишу здрави стилови живота, солидарност, борба против дискриминације. Активности које се реализују могу се дефинисати као активности хуманитарног, социјално-здравственог и спортско-рекреативног садржаја.

Задаци: развијање здравих стилова живота међу младима и подизање здравствене културе ученика ; упознавање са последицама нездравог и несавесног начина живота ; промоција хуманих вредности и значаја хуманитарног рада и солидарности ; превазилажење конфликта мирним путем – развијање толеранције и сарадње ; едукација о томе како ублажити последице елементарних непогода, учествовање на такмичењима и смотрема у организацији Црвеног крста итд.

Лица задужена за реализацију овог програма су изабрани наставници Актива Здравствене неге.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Садржај активности	Време реализације	Носиоци активности	Начин праћења
Недеља борбе против ТБЦ и других болести дисајних органа	Септембар	Црвени крст 3	Извештај, фотографије
Добровољно давање кври	Током године	Ученици 4. разреда	
Стоп трговини људима	Октобар	Црвени крст Задужени наставници, ученици	
Месец посвећен сузбијању болести зависности	Новембар		
Светски дан борбе против СИДЕ	Децембар		
	Март		
Обележавање Светског дана здравља	7. април		
Недеља црвеног крста	Мај (8-15. мај)		
Предавања или презентације за ученике на различите теме	Током године	Педагог гости предавачи	
Хуманитарне акције	Током године	Ученици	Извештај

4. СЕКЦИЈА ПРЕДУЗЕТНИШТВА

Циљ: стимулисати ученике да изађу из оквира традиционалног размишљања и да их подстакне на генерисање нових идеја, али и да им покаже да се те идеје могу реализовати у пракси, стицање искуства како се у кратком року уклопити и ефикасно функционисати у свету предузетништва, како се брзо прилагодити променама и захтевима тржишта, као и искуства јавног наступа пред жиријем (потенцијалним финансијерима) и публиком.

Лица задужена за реализацију овог програма су наставници предмета предузетништво.

11. ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА

ЦИЉ ПРОГРАМА

Основни циљеви програма су :

- подстицање професионалног развоја ученика и пружање стручне помоћи ученицима да формирају реалну слику о својим способностима, особинама личности, интересовањима, условима и захтевима појединих профила и занимања како би што успешније планирали и остварили свој развој ;
- развијање способности младих да донесу и спроведу промишљену, ваљану и самосталну одлуку о избору даљег школовања и занимања, као и да планирају каријеру и укључе се у свет рада.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- Праћење индивидуалних склоности ученика и пружање помоћи ученицима и њиховим родитељима у избору даљег школовања и занимања ;
- развијање код ученика реалне слике о себи, својим особинама, способностима, интересовањима, образовним и радним аспирацијама ;
- формирање зреле и одговорне личности, способне да доноси добро промишљене и одговорне одлуке о властитој професионалној будућности ;
- упознати ученике са светом занимања и могућностима наставка школовања после завршетка средње школе ;
- информисање о занимањима, образовним профилима, условима студирања и потребама на тржишту рада ;
- пружити помоћ ученицима да ускладе жеље и могућности и нађу најбоље решење при избору факултета/ занимања ;
- оспособљавање ученика за самостално доношење одлуке о свом професионалном путу и рационалан избор факултета и занимања ;
- израда хронолошке и функционалне биографије, разговор са послодавцем, развој унутрашње и спољашње мотивације, развој интересовања, аспирација и способности за одређена занимања.

Лица задужена за реализацију овог програма су одељенске стрешине четвртих разреда и професори предузетништва. Такође, програм је део редовне наставе грађанског васпитања IV разреда и индивидуална активност ученика .

Структуру програма за ученике чине:

1. Психолошко тестирање у оквиру професионалне оријентације
2. Информисање о факултетима / занимањима
3. Израда личног плана професионалног развоја
4. Едукација о професионалном интервјуу, писању CV-а и успостављању контакта са потенцијалним послодавцима
5. Превладавање специфичних (индивидуалних) проблема у контексту професионалног развоја
6. Усавршавање модела праћења ученика након завршене средње школе

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Садржаји и активности	Време	Сарадници и извршиоци	Начин праћења
Предавања, саветовања и разговори са ученицима 3. и 4. разреда	Током читаве школске године	Школски педагог и психолог у НСЗ	Извештаји
Анкетирање и процена радних вредности	Друго полугодиште	Наставници грађ. васпитања	Извештаји
Информисање о режиму студија из информатора и путем презентација појединих факултета	Друго полугодиште	Одељенске старешине	Флајери, брошуре
Тестирање способности ученика и склоности	Током читаве школске године	Национална служба за запошљавање	Извештај
Посете здравственим и другим установама ради упознавања врсте и организације рада	II полугодиште	Наставници практичне наставе	Извештај СВ
Учешће на свим скуповима где се презентују активности средњих школа у граду	Друго полугодиште	Задужени наставници стручних предмета	Извештаји

12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ програма је јачање и развој свести о значају здраве животне средине, одрживог развоја и очувању и унапређењу природних ресурса, те развој еколошке свести. Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине, заједничким активностима школе, родитеља / старатеља и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и локалним еколошким акцијама.

Заштита животне средине подразумева скуп различитих поступака и мера који спречавају њено угрожавање, са циљем очувања биолошке равнотеже. Еколошка одбрана је мултидисциплина и треба да представља трајну обавезу свих чланова друштва. Њена мултидисциплинарност проистиче из чињенице да здравље, животна средина и социјални услови представљају комплекс области и проблема који су у сталној интеракцији. Брига о животној средини је са гледишта нашег друштва приоритет од свеукупног значаја за друштво.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- Упознати своје окружење и развијати способности за одговоран живот у њему (култура живљења и морално – естетски однос човека према природи) ;
- очување и заштита здравља људи, целовитости, разноврсности и квалитета екосистема;
- развијати еколошку свест и да ученици умеју да сагледају правила индивидуалног понашања према животној средини, као и да критички оцене личне и поступке других према околини и природи ;
- очување животињских и биљних врста, плодности земљишта, природних лепота и просторних вредности, културне баштине и добара које је створио човек.

Лица задужена за реализацију овог програма су разредне старешине, наставници који предају биологију и хемију.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Активност	Време реализације	Носиоци активности	Начин праћења
Израда паноя „Со вреднија од злата“	Октобар	Наставници стручних већа и ученици	Кроз извештаје стручних већа, а као доказ послужиће панои и фотографије.
Трибина и израда паноя „Ph вредност раствора и јонски производ воде“	Новембар		
Израда паноя „Рециклажа, заштита животне средине“	Јануар		
Израда паноя „Ефекат скаклене баште“	Март		
Обележавање „Дана планете земље“	22. април		
Израда паноя „Дан без дуванског дима“	Мај		
Обележавање Међународног дана заштите животне средине	5. јун	Наставници ученици	
Одржавање чистоће у оквиру школе и у школском дворишту	Током године	Сви запослени и ученици	
Прикупљање отпадног материјала (пластика, чепови, хартија)	Током године	Сви запослени и ученици	
Развијање културе опхођења према заштити животне средине	Током године	Сви запослени и ученици	

13. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА И ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања, као што су, нарочито, употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци, малолетничка делинквенција, саставни су део школског програма. Ови програми остварују се кроз различите наставне и слободне активности са ученицима, запосленима, родитељима/старатељима, у сарадњи са јединицом локалне самоуправе, у складу са утврђеним потребама. У остваривање програма могу да се укључе и физичка и правна лица са територије јединице локалне самоуправе, установе у области културе и спорта, вршњачки посредници, као и лица обучена за превенцију и интервенцију у случају насиља, злостављања и занемаривања и других облика ризичног понашања.

1.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

У установама образовно – васпитног система треба осигурати безбедне и оптималне услове за несметан боравак и рад, као и заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања. Ради реализације овог циља, израђен је општи протокол за заштиту ученика. За поједине системе (образовање, здравство, социјална заштита, полиција, правосуђе), посебним протоколом за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у васпитно – образовним установама, уређује се интерни поступак у ситуацијама сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања.

Специфични циљеви у превенцији □

- Упознавање са правном регулативом Општим и Посебним протоколом,
- израда Програма за заштиту деце / ученика од насиља,
- дефинисање улога и одговорности у примени процедура и поступака,
- развијање и поштовање богатства различитости и културе понашања у оквиру васпитно – образовних активности,
- организовање обука за ненасилну комуникацију и конструктивно решавање конфликта,
- организовање разговора, трибина, представа, изложби о безбедности и заштити деце/ученика од насиља,
- дефинисање правила понашања и последица кршења правила,
- развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама насиља,
- умрежавање свих кључних носилаца превенције насиља (школски одбор, савет родитеља, ученички парламент, наставничко веће).

Специфични циљеви у интервенцији □

- Усклађена и доследна примена утврђених поступака и процедура у ситуацијама насиља,
- сарадња са релевантним службама,
- континуирано евидентирање случајева насиља,

- праћење и вредновање врста и учесталости насиља путем истраживања, запажања и провере,
- подршка деци која трпе насиље,
- рад са децом која врше насиље,
- оснаживање деце која су посматрачи насиља за конструктивно реаговање
- саветодавни рад са родитељима.

Лица задужена за реализацију овог програма су наставница Тима за превенцију насиља, злостављања и занемаривања.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА – ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Планирана активност	Време	Носилац	Циљ активности
Упознавање са Посебним протоколом за заштиту деце од насиља, злостављања, занемаривања, врстама и облицима насиља путем презентација на седницама Наставничког већа, Савета родитеља и за родитеље ученика 1. разреда	Октобар – новембар	ПП служба школе, разредне старешине	Упознавање ученика, родитеља, запослених у школи са Посебним протоколом о заштити деце од насиља
Дефинисање правила понашања у школи у оквиру Одељенске заједнице; Упознавање са Кућним редом школе, Правилником о понашању и Правилником о дисциплинској одговорности ученика	На ЧОС-у у октобру Октобар	Одељенске старешине од 1-4. разреда Директор, ПП служба школе	Већа безбедност у школи
Појачавање мера безбедности у установи, појачаним дежурством наставника, помоћног особља и ученика	По распореду, свакодневно	Наставници, ученици, помоћно особље	Већа безбедност у школи
Информисање и упознавање свих у школи о појмовима насиља, злостављања и занемаривања; Трибина о насиљу, Предавање за ученике “Вршњачко насиље“	Новембар/ Децембар	Представници МУП – а	Информисање ученика
Поставка информативног паноа о одредбама из Посебног протокола за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања	Децембар, Јануар- Фебруар	Тим за заштиту деце	Информисање јавног мњења о насиљу и процедурама које се спроводе у случајевима насиља
Израда паноа о врстама насиља, знацима препознавања и начинима реаговања	Фебруар – март	Наставници грађанског васпитања	Информисање деце, родитеља, наставника
Кутија поверења у ходнику школе	Континуирано	ПП служба школе	Пријављивање случаја насиља у шк.

Усвајање знања и вештина везаних за заштиту од насиља и учешће у безбедним спортским активностима (такмичења у одбојци, кошарци, тројкама против порока, итд.)	Спортски дан по календару – Октобар Април, мај	Наставник физичког васпитања, одељенске старешине, наставници	Промоција сигурног спорта и безбедности
Презентација о врстама насиља, знацима препознавања, последицама насиља и статистичким подацима о учесталости њихове појаве – презентовати на Наставничком и Одељенском већу	Мај – јун	ПП служба школе	Упознавање наставника, родитеља са овим проблемима и стављање акцента на препознавање знакова насиља и координисану помоћ

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ у програму заштите ученика од насиља			
Планирана активност	Време	Носилац	Циљ активности
Формирање Тима за заштиту деце, од насиља, злостављања и занемаривања чији су чланови наставници, родитељи и ученици	Школски одбор, НВ, Савет родитеља	Наставници, члан савета родитеља, ученик	Успостављање ефикасне заштите деце од насиља;
Истицање имена чланова Тима на видном месту у школи	Септембар	Огласна табла у холу школе, табла у зборници, ПП служба	Већа безбедност у школи
Поступање по корацима наведеним у Протоколу о заштити од насиља у случају интервенције: - Евиденција случајева насиља, - Зауостављање насиља, - Заштитне мере, - Информисање надлежних служби, - Праћење предузетих мера, Саветодавни рад са родитељима и ученицима	Током године	Центар за социјални рад, педагог неуропсихијатрија	Рад на случају и предузимање потребних мера
Разговор на Наставничком већу о појави насиља у нашој школи, извештаји Одељенског старешине	Наставничко веће	Одељенски старешина, педагог	Евиденција случаја и заштитне мере

2. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА -

****ПРОГРАМ МЕРА ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ И ДЕЛИНКВЕНТНОГ ПОНАШАЊА КОД СРЕДЊОШКОЛСКЕ ОМЛАДИНЕ****

Због актуелности овог друштвеног проблема и у нашој непосредној друштвеној средини, наша школа овим програмом жели да интензивира свој васпитни рад и као значајан друштвени чинилац да свој допринос у превенцији болести зависности и делинквентног понашања школске омладине.

Циљ овог програма је развијати позитиван однос према здравом начину живљења и формирати потребу за чувањем и унапређивањем менталног и физичког здравља ; утицати на младе да стичу потребно знање и формирају негативан однос према психоактивним супстанцама и девијантном понашању, као и да развијају активан однос у супротстављању различитим искушењима и појавама криминала и насилничког понашања.

АКТИВНОСТИ КОЈЕ ЋЕ СЕ РЕАЛИЗОВАТИ

Планирана тема	Време	Носилац	Начин праћења
Врсте и дејство психоактивних супстанци и последице њихове злоупотребе (здравствени оквир)	Током првог полугодишта	Педагог школе, разредне старешине (на ЧОС-у)	Евиденција у дневнику
Малолетници на тржишту дрога (законски и економски оквир проблема)	Током године	Стручна лица МУП-а	Извештај, фотографије
Облици и последице делинквентног понашања	Током године	Стручна лица ЦСР и МУП-а	Презентација, фотографије
Трговина дрогом и трговина људима	Током године	Стручна лица МУП-а	Извештај, фотографије
Насиље и насилничко понашање, превенција насиља	Током првог полугодишта	ПП служба Од. старешине	Извештај

3. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

(ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂЕЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ)

Програм превенције дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личност (у даљем тексту: Програм превенције), донет је у складу са Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности, ("Службени гласник РС", бр. 65/2018 од . године).

Програм превенције дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности у целости постоји као посебан документ. Овде ће бити приказане превентивне активности и активности и мере у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности.

ПЛАН И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ

Циљеви: Уградња принципа једнаких могућности и недискриминације и њихово остваривање у свакодневном животу и раду школе на свим нивоима, у свим облицима рада (појединац, одељење, ученички парламент, стручни органи и тимови, родитељски састанци, родитељи као појединци и група, савет родитеља) Информисање о правима, обавезама и одговорностима учесника у образовању у спречавању и заштити од дискриминације и дискриминаторног понашања		
Активности	Носиоци активности	Време
1. Израда материјала за предавања, трибине, родитељске састанке, часове одељенске заједнице	Чланови Тима	Први квартал, сваке шк. год.
2. Упознавање запослених са различитим облицима дискриминације и понашања којима се вређа углед, част и достојанство личности, препознавању и мерама за спречавање сегрегације	Чланови Тима	Октобар
3. Упознавање родитеља и ученика са различитим облицима дискриминације и понашања којима се вређа углед, част и достојанство личности, са мерама препознавања спречавања сегрегације	Одељенске старешине, директор	Октобар
4. Израда паноа којим се промовишу принципи једнаких могућности и недискриминације	Ученички парламент, Наставници ГВ	Фебруар
5. Давање предлога Ученичком парламенту да у годишњи програм рада уврсти и садржаје и теме које се тичу спречавања насилног понашања као и подстицања толерантних и другарских односа у школи и ван ње	координатор Ученичког парламента	Фебруар
6. Предлог Ученичког парламента на допуну постојећег Плана и програма рада Тима за заштиту деце од насиља.	Координатор Уч. парламента	Новембар
7. Прожимање наставних планова и програма неких предмета садржајима о дискриминацији и њеним последицама	Руководиоци стручних већа	Новембар и децембар
8. Обезбеђивање сразмерне заступљености родитеља ученика припадника националне мањине у савету родитеља и општинском савету родитеља (спречавање сегрегације)	Одељењске старешине	септембар
Циљ : Пружање додатне подршке ученицима и родитељима из мањинских и осетљивих друштвених група, а нарочито, у случају сметњи у развоју и инвалидитета, здравствених тешкоћа, недовољног познавања српског језика или језика на коме се изводи настава, ризика од напуштања образовања и васпитања и др.		
Активности	Носиоци активности	Време
1. Обезбеђивање додатне подршке за укључивање у вршњачку групу и инклузивно образовање кроз мере индивидуализације наставе, интензивног учења српског језика или језика националне мањине и друге мере подршке у складу са потребама ученика (спречавање сегрегације)	Одељењски старешина, психолог, Тим за инклузију	током године

2. Помоћ одличних ученика ученицима из мањинских и осетљивих друштвених група ради превазилажења могућих потешкоћа у образовању	Одељењски старешина	током године
3. Индивидуални разговори и рад са ученицима из мањинских и осетљивих друштвених група	одељењски старешина	током године
Циљ: Стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција за промовисање и развијање културе људских права, интеркултуралности, толеранције, превазилажење стереотипа и предрасуда код учесника у образовању, рад у мултикултуралној групи, односно одељењу, стварање инклузивног окружења, препознавање дискриминације и целисходно реаговање на дискриминаторно понашање		
Активности	Носиоци активности	Време
1. Одабир семинара ради јачања капацитета запослених за пружање додатне подршке, конципирање програма и предузимање активности усмерених на унапређивање односа међу ученицима, прихватање различитости и развоју интеркултуралности (спречавање дискриминације и сегрегације)	Тим за заштиту, Тим за стручно усавршавање	Прво полугодиште
2. Реализовање семинара за наставнике	Наставници	Током године
3. Примена стечених знања у раду	Обучени наставници	Током године
Циљ: Превазилажење стереотипа и предрасуда, развијање свести о опасности и штетним последицама дискриминације, унапређивање толеранције и разумевања, интеркултуралности, уважавање и поштовање различитости и др.		
Активности	Носиоци активности	Време
1. Организовање радионица на часовима одељенске заједнице	одељ. старешине	Децембар, јануар
2. Укључити ученике из осетљивих и ризичних група у реализацију различитих активности у школи	Одељенске старешине, наставници	Континуирано
3. Наставити са подстицањем ученика да се одазивају на све конкурсе који су у понуди у току школске године на тему превенције дискриминације	Наставници	Континуирано
4. Помоћ наставницима у раду са одељењем – сензибилизација других ученика	Психолог	Континуирано
5. Индивидуални рад са ученицима који имају тешкоће у развоју или су из осетљивих друштвених група	Психолог, одељ. старешине	Континуирано
6. Укључивање вршњачког тим за заштиту и вршњачку подршку у реализацију активности ради превазилажења дискриминаторног понашања у школи	Координатор вршњачког тима за превенцију насиља	Континуирано
Циљ: Рад са ученицима који трпе, чине или сведоче о дискриминаторном понашању		
Активности	Носиоци активности	Време

1. Разговори и саветодавни рад са ученицима који трпе, чине или сведоче о дискриминаторном понашању	Одељењски старешина, Тим за заштиту ученика	током године
2. Разговори са одељењем ради укључивања детета у вршњачку заједницу	Одељ.старешина,	током године
Циљ: Сарадња са родитељима, јединицом локалне самоуправе, надлежним органима, службама и др.		
Активности	Носиоци активности	Време
1. Сарадња са Центром за социјални рад, Домом здравља, Полицијском станицом ради сталног протока релевантних података о ученицима	Тим за заштиту	континуирано
2. Договор и организовање предавања и трибина од стране релевантних установа из друштвене средине	Тим за заштиту	током године
3. Успоставити сарадњу са релевантним установама(позориште,биоскоп,канцеларија за младе,Културни центар) ради посећивања представа, изложби, предавања, књижевних вечери и слично на тему дискриминације, предрасуда, стереотипа и сл.	Тим за заштиту	током године

ИНТЕРВЕНЦИЈА - ПОСТУПАЊЕ ШКОЛЕ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА УЧЕНИКА

Сазнање о дискриминаторном понашању у школи може да се добије: опажањем, на основу сумње или информације да се дискриминација припрема, догађа или се догодила. Информација може да се добије непосредно – усмено, у писаном облику, коришћењем дигиталних средстава, поверавањем од самог дискриминисаног ученика или посредно – од његовог родитеља, вршњака, запослених, трећих лица као сведока, као и на основу анонимне пријаве.

Редослед поступања у интервенцији је следећи:

Реаговање у случају сумње		
Активности	Носиоци активности	Време
1.Проверавање добијене информације (видео записом, анонимном анкетом ученика, разговором и сл.)	Лице коме је пријављено, одељењски старешина	Одмах по сазнању
2.Појачан васпитни рад и праћење понашања – када је сумња непотврђена	Одељењски старешина	Након провере информација
3.Предузимање мера и активности за повреду законске забране дискриминације ако је сумња потврђена	Тим за заштиту, директор	Након провере информација
Реаговање у случају непосредног случаја		
1.Заустављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника	Сви запослени у школи	Одмах по сазнању

2.Ако се посумња у повређивање дискриминисаног лица, затражиће се пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад	Одељењски старешина, психолог	Одмах по сазнању
3.Обавештавање и позивање родитеља. Уколико родитељ није доступан, установа одмах обавештава центар за социјални рад.		Одмах по сазнању
4.Одвојен разговор са учесницима	Од. старешина, психолог, директор	Одмах по сазнању
5.Одвојен или заједнички разговор са учесницима и родитељима	Тим за заштиту	Непосредно после догађаја
6.Прикупљање релевантних информација и консултације ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница, процене нивоа дискриминације, ризика, предузимања одговарајућих мера и активности	Тим за заштиту уз консултацију са: директором, одељењским старешином, дежурним наставником, другим очевицима, представником ученичког парламента	Непосредно после догађаја
7.Израда плана појачаног васпитног рада и плана заштите од дискриминације (за све учеснике – дискриминисано лице, извршиоца дискриминације и сведоке.)	Тим за заштиту	Непосредно после догађаја
8.Предузимање мера и активности из плана појачаног васпитног рада и плана заштите од дискриминације	Носиоци активности израђених планова	Континуирано
9.Праћење ефеката предузетих мера и активности прати установа ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе	Одељењски старешинаТим за заштиту, психолог	Континуирано

ИНТЕРВЕНЦИЈА - ПОСТУПАЊЕ ШКОЛЕ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА ЗАПОСЛЕНОГ ПРЕМА УЧЕНИКУ

Редослед поступања у интервенцији је:

Реаговање у случају сумње		
Активности	Носиоци активности	Време
1.Заустављање дискриминаторног понашања	Сви запослени	Одмах по сазнању
2.Смиривање ситуације и обезбеђивање сигурности и подршке за ученике.	Сви запослени	Одмах по сазнању
3. Информисање одељењског старешине	Сви запослени	Одмах по сазнању

4.Подношење пријаве директору и обавештавање и позивање родитеља	Одељењски старешина	Непосредно након догађаја
5.Консултације тима за заштиту ради прикупљања свих релевантних чињеница за доношење плана заштите од дискриминације и праћењу ефеката мера за учесника у образовању као дискриминисано лице	Тим за заштиту	Непосредно након догађаја
6.Консултације са одговарајућим стручњацима и установама и укључивање надлежних служби.	Тим за заштиту	По потреби
7.Покретање појачаног васпитног рада и израда плана заштите у који су укључени и родитељи	Одељењски старешина	Непосредно након догађаја
8.Обавештавање Министарства – надлежне школске управе и вођење дисциплиског поступка	Директор	У року од 24 сата
9.Праћење ефеката предузетих мера заштитних мера према дискриминисаном лицу и сведоку–учеснику у образовању	Директор	Континуирано

ИНТЕРВЕНЦИЈА у примерима сегрегације ако постоји сумња на сегрегацију		
Активности	Носиоци активности	Време
Припрема и израда плана десегрегације	директор	Одмах по заснању
Спровођење плана десегрегације кроз мере и активности примерене специфичностима ситуације сегрегације.	Проширени састав Тима за заштиту	Одмах по заснању
Извештавање и праћење активности десегрегације	Проширени састав Тима за заштиту	Одмах по заснању
Активности усмерене на подизање свести запослених у установи о препознавању сегрегације и њеним последицама, као што су: презентације анализе стања и дискусије на седницама наставничког већа, радионице за превазилажење предрасуда и прихватање културолошких разлика; радионице за израду плана десегрегације, састанке актива и усаглашавање начина рада; састанке са осталим учесницима у процесу (центром за социјални рад, надлежном школском управом Министарства итд.)	Тим за заштиту, психолог, директор	По потреби
Јачање компетенција запослених за унапређивање квалитета наставе и учења, пружање подршке ученицима који су у ризику од осипања и ризичног понашања, формативно оцењивање итд.	Тим за заштиту, психолог, директор	По потреби
Активности чији је циљ припрема свих ученика, укључујући и ученике који су били у сегрегисаном окружењу за креирање толерантне атмосфере, за интеркултуралност и инклузивно образовање, уз одговарајућу разраду механизма безбедности, превенције конфликта међу децом и ученицима као и атмосфере уважавања разлика	Тим за заштиту, психолог, одељењски старешина	По потреби
Организација састанка савета родитеља и обавештавање родитеља о ситуацији у установи, представљање плана десегрегације и добробити које ће сви ученици имати	Тим за заштиту, психолог, директор	По потреби
Укључивање вршњачке подршке (формирање вршњачког тима за подршку новопридошлим ученицима, укључивање уч. парламента и предочавање значаја њихове улоге)	Тим за заштиту, психолог, ОС	По потреби

Обавештавање надлежног органа јединице локалне самоуправе о потреби обезбеђивања превоза деце и ученика или средстава за превоз деце и ученика уколико постоји таква потреба у процесу десегрегације.	Директор	По потреби
План мера за појединачног ученика током процеса десегрегације		
Израда плана подршке за ученика који је био изложен сегрегацији и који треба да буде премештен у друго одељење или школу. Израда плана транзиције, обезбеђивање мера психосоцијалне подршке у циљу развијања самопоуздања, самопоштовања, комуникационих вештина ; мере индивидуализације или израда ИОП-а	Тим за заштиту и Тим за инклузивно образовање	По потреби
Укључивање ученика који је био изложен сегрегацији у све школске активности, уз извршена прилагођавања на основу плана подршке или индивидуалног образовног плана	Тим за заштиту и Тим за ИО	Континуирано
Организовање учења (индивидуализована допунска настава, додатна настава и индивидуални рад), одговарајуће подршке вршњака ученицима који не познају језик наставе (препоручљиво је формирати парове за подршку где ученик који боље зна језик може помоћи другом ученику)	Одељењски старешина, Тим за инклузију, предметни наставник	По потреби
Организовање вршњачког учења, свакодневних заједничких активности и образовно-васпитног рада са вршњацима из других одељења и израда плана транзиције ка редовним одељењима у циљу инклузије	Тим за заштиту и Тим за ИО, одељ. стар.	По потреби
Организовање распореда седења ученика у оквиру одељења који подразумева честе ротације.	Одељењски старешина	По потреби

4. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање посебна пажња је посвећена сегменту заштите ученика од трговине људима и експлоатације.

Трговина људима је дефинисана као врбовање, превозење, пребацивање и скривање или примање лица, путем претње силом или употребом силе или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешких положаја или давања или примања новца или користи да би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација деце/ученика односи се на њихов рад у корист других особа и/или школе. Она обухвата и киднаповање и продају деце у сврху радне или сексуалне експлоатације.

Ове активности имају за последицу нарушавање физичког или менталног здравља, образовања, као и моралног, социјалног и емоционалног развоја детета/ученика.

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Превентивним активностима се:

- 1) подиже ниво свести и осетљивости детета и ученика, родитеља и свих запослених за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања;
- 2) негује атмосфера сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;

- 3) истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за креирање безбедног и подстицајног окружења и конструктивно реаговање на насиље;
- 4) унапређује познавање процедура за пријављивање и поступање код детета и ученика, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима насиља, злостављања и занемаривања, обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања;
- 5) подстиче усвајање позитивних норми и облика понашања, учење вештина конструктивне комуникације и развијање емпатије.
- 6) остварује упознавање са видовима и стратегијама пружања одговарајуће подршке и разумевања различитих облика комуникација и понашања ученика са тешкоћама и сметњама у развоју и инвалидитетом.
- 7) развијају социоемоционалне компетенције деце и ученика, родитеља и запослених (свест о себи, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука и др.).

Деца и ученици, родитељи и запослени заједнички планирају, осмишљавају и спроводе превентивне активности, начине информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

Ради превенције насиља, злостављања и занемаривања установа је дужна да упозна све запослене, децу, ученике и родитеље са њиховим правима, обавезама и одговорностима, прописаним законом, Правилником о протоколу и другим поцаконским и општим актима.

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

У установи се интервенише на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између: деце или ученика (вршњачко насиље); запосленог и детета, односно ученика; родитеља и детета, односно ученика; родитеља и запосленог; ученика и запосленог, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, ученика, запосленог или родитеља.

Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да дете и ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.

У зависности од нивоа насиља, злостављања или занемаривања, школа ће укључити родитеље, центар за социјални рад, полицијску управу, цве што је у интересу детета. Када се ради о препознавању потенцијалне трговине људима или експлоатације, наставници и стручни сарадници је први могу детектовати, те у складу са препознатим факторима ризика реаговати како би се трговина људима или експлоатација спечили. Тада у оквиру установе долази до праћења понашања ученика, а затим и до обавештавања родитеља, уколико је то у најбољем интересу детета. Уколико постоји сумња или сазнање да је дете односно ученик укључен у било који облик трговине људима, директор се обраћа служби надлежној за идентификацију и подршку жртвама трговине људима, односно Центру за заштиту жртава трговине, надлежном центру за социјални рад и полицији.

План заштите од трговине људима

Превентивне активности	Временска динамика	Носиоци активности
Упознавање запослених, наставника, ученика и родитеља са Законском регулативом у вези трговине људима	септембар	Директор и секретар
Спровођење радионица са децом на тему заштите и препознавања трговине људима	Новембар, фебруар	Разредне старешине, педагог
Родитељски састанак, радионица са родитељима	новембар	Разредне старешине, педагог
Радионица ученичког парламента	децембар	Координатор ученичког парламента

14. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА

Ради развоја и практиковања здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности, школа у оквиру школског програма, поред наставе реализује и програм школског спорта. Школским спортом су обухваћени сви ученици кроз одељењска такмичења и припреме за такмичења. Школа може да сарађује и са локалним спортским организацијама.

ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Циљ овог програма је подстицање и развијање потребе за кретањем и свакодневним вежбањем, тј. да ученици физичку активност прихвате као елемент културног стандарда ; подстицати их да рекреативне и спортске активности уграде у свакодневни живот ; изражавање кроз рекреацију и спорт и социјална интеграција личности.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- Коришћење слободног времена у сврху вежбања ;
- васпитање правилног односа према физичком вежбању ;
- истицање фер-плеј односа према противнику у спорту и задовољење потребе ученика за самодоказивањем и постигнућем у спортским активностима.

Лица задужена за реализацију овог програма су наставници физичког и здравственог васпитања.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Време реализације	Активност	Носиоци активности	Начин праћења
Октобар	Стони тенис	Задужена лица за спорт и спортске активности	Извештај Непосредан увид Фотографије Сајт школе
Децембар	Пливање		
У току године	Такмичење у атлетици		
	Такмичење у одбојци		
	Такмичење у фудбалу		
Мај	Крос РТС	Задужено лице и ученици	Пријаве екипа, објаве на фб
По плану такмичења	Екипна такмичења		

15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са локалном самоуправом, која укључује и сарадњу са канцеларијама за младе у јединицама локалне самоуправе, остварује се на основу овог програма. Школа прати, укључује се у дешавања у локалној самоуправи, и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развој школе.

ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ програма су разноврсни облици сарадње са локалном заједницом и широм друштвеном средином, како би се постигао пун склад између индивидуалног и друштвеног интереса у образовању и васпитању ученика, као и развој школе.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

Основни задатак ове сарадње је да школа развије свој интегративни пут у друштвену средину, показујући јој своје могућности и домете, истовремено користећи све њене услове и погодности за осавремењивање и побољшање рада. Дакле, запослени у школи треба да препознају значај сарадње са локалном заједницом у остваривању рекреативних, културних, друштвених и здравствених елемената образовно - васпитног рада, у сарадњи са локалним институцијама, родитељима и локалном самоуправом.

Сарадња са другим установама од значаја за рад школе

ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА	САРАДЊА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ПРИГОДНИХ ТРИБИНА И ПРЕДАВАЊА, САРАДЊА У СЛУЧАЈЕВИМА ДЕЛИНКВЕНТНОГ ПОНАШАЊА, ЗАНЕМАРИВАЊА И ЗЛОСТАВЉАЊА
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД	САРАДЊА У СЛУЧАЈЕВИМА ДЕЛИНКВЕНТНОГ ПОНАШАЊА, ПОРОДИЧНОГ ЗАНЕМАРИВАЊА И ЗЛОСТАВЉАЊА
САВЕТОВАЛИШТЕ ЗА МЛАДЕ (ШКОЛСКИ ДИСПАНЗЕР)	ВРШЊАЧКА ЕДУКАЦИЈА, ПРИМАРНА ПРЕВЕНЦИЈА, ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ РЕПРОДУКТИВНОГ ЗДРАВЉА
ДОМ ЗДРАВЉА ВРАЊЕ	ЗДРАВСТВЕНА ЕДУКАЦИЈА
ДРУГЕ СРЕДЊЕ ШКОЛЕ У ГРАДУ	САРАДЊА У ИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ, АКТИВИ ДИРЕКТОРА, СТРУЧНИХ САРАДНИКА И СЕКРЕТАРА
ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ГРАДУ	ОТВОРЕНА ВРАТА ШКОЛЕ
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА МЛАДЕ	САРАДЊА У КАРИЈЕРНОМ САВЕТОВАЊУ УЧЕНИКА
НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ	САРАДЊА У КАРИЈЕРНОМ САВЕТОВАЊУ УЧЕНИКА

Лица задужена за реализацију овог програма су директор, стручни сарадник школе и наставници.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Садржај	Назив објекта	Време	Начин праћења
Приредбе поводом Светог Саве – школске саве и Дана школе, Приредбе за госте	Свечана сала школе	Током године	Извештај Фотографије Сајт школе
Систематски прегледи, предавања	Школ. диспанзер, Саветовалиште за младе		Извештај
Крос и спортска такмичења	Спортски објекти (сала физичког васпитања)		
Посете културним дешавањима (представе, изложбе, песничке вечери...)	Позориште Дом културе Културни центар	Октобар, новембар, јануар, март, април, мај	Извештај Фотографије
Рекреација, еколошки садржаји	Школа Излетишта Школски парк, трг	Током године	Извештај
Превенција	Школа Саветовалиште за младе МУП и ЦСР	Током године	Извештај

16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно другим законским заступницима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Програмом сарадње са породицом школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима односно другим законским заступницима ученика, који обухватају детаљно информисање и саветовање родитеља, укључивање родитеља у активности школе, консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, ваннаставних, организационих и финансијских питања и то ради унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности образовно-васпитних утицаја. Ради праћења успешности програма, школа може да организује анкетирање родитеља у погледу њиховог задовољства програмом и у погледу њихових сугестија за наредни период. Мишљење родитеља, односно другог законског заступника, добијено као резултат анкетирања, узима се у обзир у поступку вредновања квалитета рада школе.

ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Породица и школа имају заједнички циљ – подржавање и подстицање развоја ученика, те њихови односи морају бити пре свега партнерски. Програми у области сарадње са породицом усмерени су пре свега на развијање партнерских односа између кључних актера у школи, као и на јачање родитељске компетенције, посебно у областима процеса васпитања и превенције негативних појава.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- информисање родитеља о њиховим правима и обавезама, те начинима укључивања у рад школе,
- задовољавање потреба породице и њених циљева,
- едуковање родитеља кроз информисање и пружање адекватног модела васпитања и образовања,
- развијање партнерског деловања породице и школе у образовању и васпитању ученика,
- обезбеђивање редовне, трајне и квалитетне сарадње породице и школе,
- остваривање позитивне интеракције наставник - родитељ,
- обезбеђивање информисаности родитеља о променама у образовању које се остварују у школи и код ученика, као и о свим дешавањима у животу школе.

Лица задужена за реализацију овог програма су директор, разредне старешине, Савет родитеља и стручни сарадници школе.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Садржај активности	Време реализације	Носици активности	Начин праћења
Укључивање родитеља у Савет родитеља школе, Школски одбор и рад бројних тимова на нивоу школе	По плану наведених органа школе	Чланови наведених органа школе	Записници
Испитивање потреба и очекивања родитеља анкетирањем.	На крају сваког полугодишта	Разредне старешине и Тим за самовредновање	Извештај, анкете
Учествовање родитеља у сачињавању и реализацији мера индивидуализације или ИОП-а.	По потреби	Тим за ИО	Извештај, документ
Ангажовање родитеља као едукатора других родитеља о проблемима који су релевантни за родитељску популацију, а за које су поједини родитељи стручни.	По потреби и ако постоје услови за то	Одељенске старешине, ПП служба	Извештај, фотографије
Едукација родитеља кроз организовање мини предавања на родитељским састанцима, организовање трибина и радионица за заинтересоване родитеље	По плану родитељских састанака		
Учешће родитеља у организацији и реализацији приредби, изложби, спортских и других такмичења и сличних активности у школи	По плану комисија за културну и јавну делатност и спорт		
Учешће родитеља као евалуатора васпитно - образовног рада и квалитета рада установе кроз процес самовредновања	По плану тима за самовредновање		
Организовање „Отворених врата“ – термина када родитељи имају могућност да са наставницима разговарају о раду и напредовању ученика	Током године	Сви наставници	Истакнути термини
Организовање и реализација родитељских састанака и индивидуалних разговора	По плану родитељских састанака	Одељенске старешине	Записници
Индивидуални састанци родитеља и ПП службе (саветодавни рад, подршка)	Током године	Стручни сарадници	Службене белешке, документа ПП службе

17. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА

Екскурзија је факултативна ваннаставна активност која се остварује ван школе. Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа у вези са делатношћу школе. Садржаји екскурзије остварују се на основу наставног плана и програма образовно - васпитног рада и саставни су део годишњег програма рада школе. Приликом извођења екскурзије нарочито се мора водити рачуна о свим видовима заштите и безбедности ученика.

Школа ће у складу са потребама образовних профила организовати **стручне посете** које ће детаљније бити уређене годишњим планом рада школе.

ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Циљ екскурзије, као облика образовно-васпитног рада, јесте да допринесе остваривању циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- продубљивање, проширивање и обogaћивање знања и искустава ученика,
- повезивање и примењивање знања и умења,
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима,
- неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва,
- успостављање непосреднијих односа између наставника и ученика и ученика међусобно,
- проучавање објеката и феномена у природи,
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима,
- упознавање с начином живота и рада људи појединих крајева,
- развој и практиковање здравих стилова живота,
- развијање свести о значају одрживог развоја и изграђивање еколошких навика и навика заштите животиња,
- развијање способности проналажења, анализирања и саопштавања информација из различитих извора,
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање,
- развијање способности оријентације у простору.

Лица задужена за реализацију овог програма су одељенске старешине.

НАПОМЕНА : Излети и екскурзије се планирају током школске године у зависности од могућности и одобрења Министарства просвете.

18. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ овог програма је развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- Утврђивање начина и мера за отклањање, смањење или спречавање ризика,
- препознавање и утврђивање опасности и штетности на радном месту.

Лица задужена за реализацију овог програма су одељенске старешине, наставници ЗН, директор и секретар школе.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Садржај - активности	Време реализације	Носици активности	Начин праћења
Организовање дежурства наставника и ученика	Током године	Ученици наставници	Књига дежурства
Теоријско и практично оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад		Сви запослени	уверења
Обезбеђење средстава за личну заштиту		Лице задужено за набавку	Извештаји
Систематски прегледи ученика и наставника		Наставници ЗН и ученици	
Обрада одговарајућих програмских садржаја из области безбедности и здравља на раду у процесу остваривања образовно - васпитног рада		Од. старешине	Ес дневник
Санитарни прегледи ученика и наставника	Септембар, јануар	Наставници ЗН и ученици	Санитарне књижице

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

ЦИЉ ПРОГРАМА је пружање помоћи ученицима и родитељима у остваривању плана здравствене заштите, стицање знања, формирање ставова и понашања ученика у вези са здрављем и здравим начином живота и развојем хуманизације односа међу половима.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- Да ученици формирају позитивне ставове и понашања у вези са здрављем и здравим начином живота ;
- рад на хуманизацији односа међу половима и подстицању правилног психичког развоја ученика ;

- активан однос и узајамна сарадња школе, породице и заједнице у стицању знања како да се заштите и унапреде здравље ;
- едукација ученика од стране здравствених радника на теме које су њима актуелне ;
- оспособљавање ученика да врше правилан избор оних облика понашања који се односе на здрав стил живота.

Лица задужена за остваривање овог програма су све одељенске старешине и наставници биологије, физичког васпитања и ЗН.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Садржаји и активности	Време	Сарадници и извршиоци	Начин праћења
Развијање личне одговорности за бригу о себи	Континуирано	Одељенске старешине	Извештај
Реализација тема : „Шта су здраве животне навике“	Новембар	Ученици – вршњачки едукатори Наставници ЗН	Извештај
Обележавање Светског дана борбе против сиде Значај превентивних лекарских прегледа	1. 12. Децембар		Извештај
Обележавање Националног дана без дуванског дима	31. јануар		Извештај
Алкохолизам је болест	Фебруар		Извештај
Обележавање Светског дана здравља	7. април		Извештај
Разговор на теме : сазнавање о себи, правилно вредновање понашања, препознавање осећања...	Континуирано	Педагог, одељењске старешине	Извештај и ЧОС
Разговор на теме : свест о сличностима и разликама наших акција, осећања, изгледа, проналажење начина за превазилажење психол. проблема...	Континуирано	од. старешине	
Разговор на теме : односи у породици и са пријатељима, сарадња и толеранција, решавање конфликта...	Континуирано		
Разговор на теме : разумевање потреба и осећања других, промене у социјалним односима, правилно препознавање својих осећања, сарадња и толеранција, решавање конфликта, сексуално васпитање, суочавање са развојним страховима и анксиозношћу...	Континуирано		

Разговор на теме : значај физичких активности за здравље, значај забаве, рада и одмора, спавање и релаксација, начини за савлађивање лакших здравствених проблема...	Континуирано	Од старешине у сарадњи са наставником физичког васпитања и биологије	
Разговор на теме : значај рекреације, избор активности, спортова и клубова за вежбање, научити како да се спречи болест, природне одбране организма, спречавање инфекција...	Континуирано	Разредне старешине виших разреда у сарадњи са наставником физичког васпитања и биологије	
Реализација плана превенције употребе дрога, усмерен на ученике и родитеље	Друго полугодиште	По плану	Извештај

19. СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ

За ученика коме је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености, ризика од напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, односно у зависности од потреба ученика, тим за инклузивно образовање и додатну подршку доноси мере индивидуализације или индивидуални образовни план. Ради остваривања додатне подршке у образовању и васпитању, школа остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, организацијама, установама и удружењима.

ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање у образовању и припрема за свет рада.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- Идентификовање ученика којима је потребна додатна подршка,
- дефинисање природе проблема који ученик има (у учењу, комуникацији, здравствени проблем, породични...),
- правовремено пружање индивидуализоване помоћи и сарадње са учеником,
- едукација наставника о начинима прилагођавања сопственог рада индивидуалним карактеристикама ученика,
- сарадња са породицом у циљу пружања јединственог васпитног деловања.

Начин остваривања овог програма : Тим за инклузивно образовање и Тим за додатну подршку ученицима.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

Садржаји и активности	Време	Сарадници и извршиоци	Начин праћења
Идентификовање ученика који показују потребу за додатном подршком	Септембар	Од.старешине, Тим за инклузивно образовање	Записници Тима
Континуирана сарадња са родитељима деце која показују потребу за додатном подршком	Током године	Сви наставници и ПП служба	Службене белешке
Доношење мера индивидуализације или индивидуалног образовног плана (ИОП1), који подразумева прилагођавање начина рада и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад.	Октобар	Предметни наставник у сарадњи са ПП службом	Документација
Доношење индивидуалног образовног плана (ИОП2), који подразумева прилагођавање циљева, садржаја и начина остваривања програма наставе и учења и исхода образовно-васпитног рада, односно измена плана наставе и учења	Октобар	Предметни наставник у сарадњи са ПП службом	Документација
Обезбеђивање подршке стручњака из одређене области, у складу са потребама детета, ученика	Током године	Од.старешина, ПП служба	Службене белешке
Организовање образовне подршке у случају дужег изостајања из школе, ради надокнађивања пропуштеног, односно обезбеђивања континуитета у образовању ученика	По потреби	Предметни наставник	Радни материјал
Обезбеђивање услуга психосоцијалне подршке породици кроз саветодавно терапијске и социјално едукативне и друге иновативне услуге у заједници	По потреби	ПП служба, ЦСР, Здравствене установе	Документација
Обогаћивање и проширивање садржаја образовно васпитног рада за ученика са изузетним способностима (ИОП3).	По потреби	Предметни наставник, ТИМ	Радни материјал

20. УЧЕНИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У ШКОЛИ

Школа може да има своје ученичке организације, а може да се повезује и са организацијама ван школе.

Такође, у свакој школи се организује Ученички парламент, у складу са Законом. Ученички парламент предлаже свој програм рада, а начин његовог рада одређује се актом школе.

ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ програма је демократски начин удруживања ради заступања интереса свих ученика у школи, као и учешће ученика у доношењу одлука које се њих непосредно тичу.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- Покретање иницијативе за унапређење успеха ученика и рада школе,
- покретање и прихватање акција и манифестација на нивоу школе (акције солидарности, прославе, смотре, посете, такмичења, трибине и сл.),
- разматрање рада слободних активности и ученичких организација,
- претходно разматрање предлога за васпитно – дисциплинске мере ученицима,
- сарадња са другим школама, организацијама и институцијама,
- разматрање односа и сарадње ученика, наставника и стручних сарадника,
- обавештавање ученика о питањима од посебног значаја за њихово школовање,
- давање мишљења и предлога стручним органима – Школском одбору, Савету родитеља и директору о :
 - а) правилима понашања у школи,
 - б) мерама безбедности ученика,
 - в) Годишњем плану рада школе,
 - г) Развојном плану школе,
 - д) Школском програму,
 - ђ) начину уређења школског простора,
 - е) избору уџбеника,
 - ж) слободним и ваннаставним активностима,
 - з) учешћу на спортским и другим такмичењима и организацији свих манифестација ученика у школи и ван ње.

Ученички парламент функционише кроз редовне састанке и на основу унапред уговорених правила. Чланови парламента се бирају сваке школске године. Такође, сваке школске године бира се представник Ученичког парламента за Школски одбор, представник Стручног актива за развојно планирање, Тима за обезбеђивање квалитета и развој установе, Тима за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања.

ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

ВРЕМЕ	САДРЖАЈ	НОСИОЦИ	НАЧИН ПРАЋЕЊА
Септембар	- Конституисање - Избор руководства - Усвајање овог програма - Разматрање извештаја о остварености Годишњег плана рада за претходну шк. год. - Разматрање Годишњег плана рада школе - Избор ученика који ће учествовати у раду тимова	- Координатор - Чланови парламента	Записник
Октобар	- Хуманитарна акција - Акција „Поклони књигу“ - Предлози и допуне о мерама безбедности и правилима понашања	- Координатор - Чланови парламента - Ученици школе	
Новембар	- Информације о каријерном саветовању матураната - Предлози за реализацију појединих активности Развојног плана установе	- Координатор - Чланови парламента - Ученици школе	
Јануар	- Учешће у организацији и припреми Светосавске приредбе - Разматрање могућности учешћа ученика у уређењу школског простора	- Координатор - Чланови парламента	Записник
Фебруар	- Учешће у организацији радионица о превентивним мерама заштите здравља за ученике - Предлози за предавања стручних лица	- Координатор - Чланови парламента - Секција за ЗВ	
Март	- Учешће у организацији и припреми програма за Дан школе	- Координатор - Чланови парламента	
Април	- Учешће у организацији и припреми Матурске приредбе - Договор око израде годишњака	- Координатор - Чланови УП - Ученици завршних разреда	
Мај	- Избор ученика који ће учествовати у процесу избора ђака генерације - Учешће у самовредновању рада школе - Разматрање Школског програма	- Координатор - Чланови парламента - Ученици школе	
Јун	- Сумирање и евалуација годишњег рада - Анализа квалитета уџбеника и предлози за промену - Предлози за активности у новој школској години (наставне и ваннаставне активности)	- Координатор - Чланови парламента	
По потреби	- Предлози иновација и иновативних начина рада	ППП служба, Чланови УП	Записник

21. ДРУГИ ПРОГРАМИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ШКОЛУ

I. ПРОГРАМСКИ ЗАДАЦИ ВАСПИТНОГ РАДА У ШКОЛИ

1. Прилагођавање ученика на школу и учешће у школским активностима

- Адаптација ученика на нову школску средину (прваци) ;
- Адаптација ученика на нове наставне предмете /стручни предмети, практичну наставу ;
- Сусрети родитеља, наставника и ученика ;
- Договор о узајамним очекивањима, потребама и захтевима ;
- Изграђивање јединствених ставова породице и школе о васпитању ученика ;
- Активно учешће ученика и родитеља у изради правила о понашању ученика, запослених и родитеља ученика ;
- Укључивање ученика у школске активности ;
- Изграђивање свести о припадању школи и идентитету школе.

2. Подстицање личног развоја

- Подстицање личног самопоуздања ;
- Упознавање и прихватање сопствених вредности и способности, учење видова самопотврђивања уз уважавање других ;
- Неговање осећања, уочавање веза између осећања, потреба, мисли и акција ;
- Упознавање својих и туђих потреба ;
- Подстицање стваралаштва и кроз њега изражавање мисли и осећања ;
- Превазилажење кризних ситуација и страхова који могу негативно да утичу на психички развој.

3. Подстицање социјалног сазнања и социјалних односа

- Разумевање других ученика и усклађивање њихових поступака и активности у социјалној групи ;
- Развијање толеранције према разликама у мишљењима, ставовима, особинама, навикама, изгледу и потребама других ;
- Успостављање, неговање и развијање односа са другима (пријатељство, сараднички односи, односи међу генерацијама, односи у породици и школи, чиниоци који доводе до повезивања и нарушавања односа) ;
- Сарадња у школи - припремање заједничких програма којима се побољшава квалитет живота у школи.

4. Развијање комуникационих способности, сарадње и конструктивног разрешавања сукоба

- Унапређивање развоја сарадничке комуникације ;
- Активно, пажљиво слушање другог у комуникацији и тумачење критике ;
- Изражавање својих опажања, осећања и потреба, представљање јасних захтева без оптуживања и критиковања и пребацивања одговорности за њих на другу особу ;
- Конструктивно одговарање на критику ;
- Познавање невербалне комуникације и њених особености ;
- Динамика сукоба, стратегија и стилови понашања у сукобу и конструктивно решавање сукоба.

5. Неговање активности за решавање индивидуалних проблема

- Прихватање личних проблема као изазова за њихово решавање и развој ;
- Изграђивање и коришћење ефикасних начина за решавање проблема;
- Стрес: извори, утицаји, стилови суочавања и механизми превазилажења;
- Суочавање са неуспехом ;
- Развијање и јачање личне контроле и истрајности ;
- Агресивно испољавање и вређање других, претње, физички обрачуни и слична непожељна понашања ;
- Ризична понашања: зависности (пушење, алкохолизам, наркоманија), неприлагођено понашање : лагање, скитња, лош успех у школи, ниско самопоуздање... ;
- Превентивне активности.

6. Формирање аутономне моралности и изграђивање моралних и других вредности

- Упознавање сазнајних и практичних вредности моралних норми и вредности, неговање моралних односа и активности ;
- Критички однос према вредностима израженим у мас-медијима и непосредном окружењу ;
- Афирмација позитивних примера у неговању моралности.

НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ ЗАДАТАКА

1. Доношење правила о понашању ученика запослених и родитеља ученика школе

Свака школа треба да има свој кодекс понашања који ће служити као норма понашања ученика и одраслих у школи. Ближе одређивање права, дужности и правила понашања је важно за успешно остваривање васпитних циљева школе. Ова правила су детаљно разрађена и чине саставни део програма рада школе.

2. Остваривање циљева и задатака васпитног рада кроз наставу и програме наставних предмета

Сваки наставни предмет пружа одређене могућности да се путем програмских садржаја врши утицај на васпитање ученика. Ниво и степен утицаја наставних предмета није само условљен врстом програмских садржаја, већ и обликом, методама и средствима који се користе у раду са ученицима, као и од ставова наставника према садржајима које тумаче и преносе, а нарочито од степена активности ученика у васпитнообразовном процесу. Погодним облицима, методама и средствима постављени и разрађени васпитни циљеви могу се успешно остварити, не само код усвајања предвиђених образовних садржаја, већ и код формирања облика понашања у оквиру радног, моралног, интелектуалног и других видова васпитања.

3. Остваривање циљева и задатака васпитања путем часова одељенског старешине

Запажена је улога одељењског старешине у остваривању задатака моралног васпитања. Један од најважнијих задатака одељењског старешине је развијање и неговање моралних особина, ставова и уверења ученика. Важна област моралног развоја је васпитање ученика за правилан однос према послу, за стварање културних, радних и моралних навика. Одељењски старешина нарочито указује на чување школске имовине и средстава за рад, тј. утиче на формирање навике чувања материјалних добара школе. Он помаже да ученици заузимају критички однос према онима који се немарно односе према друштвеној имовини. На тај начин одељењски старешина активно утиче на формирање моралних ставова и уверења код ученика. У сарадњи са предметним наставницима и педагошко-психолошком службом, одељењски старешина настоји да се захваљујући наставним и ваннаставним активностима које организује школа код ученика развија тачност, уредност, истрајност, упорност, марљивост и друге особине правилног односа према раду. Улога одељењског старешине у остваривању задатака физичког и естетског васпитања огледа се у формирању културно-хигијенских и здравствених навика ученика. Одељењски старешина упућује, такође, ученике како да одржавају хигијену свог радног простора (учионица, кабинета, лабораторије и других школских просторија). Естетска осећања својих ученика одељењски старешина развија почевши од навикавања ученика на изглед учионице у којима живе и раде, развијање смисла за склоност и укусно одевање, па до организоване посете музејима, галеријама и другим културним институцијама које пружају посебне могућности за неговање естетских осећања и доживљаја. Одељењски старешина својим ставовима, односима и схватањима ствара повољну атмосферу за успостављање позитивних социјалних односа. Одељењски старешина је педагошки, организациони и административни руководиолац одељења. Он координира рад свих наставника, одељењског већа, прати целокупну проблематику одељења и предлаже наставничком већу, стручним сарадницима и директору школе предузимање потребних мера. Његови најважнији задаци су:

- пријем ученика и помоћ у адаптацији на школску средину,
- прикупљање релевантних података о ученику (од родитеља, учитеља, педагога, психолога, лекара, наставника) ,
- стара се о остваривању наставног програма у одељењу и укључивању ученика у ваннаставне активности,
- систематично бележење података о развоју и школском напредовању ученика,
- посматрање понашања ученика у школи и у ситуацијама ван школе ,
- саветодавни рад у решавању школских проблема,
- примена мотивационих васпитних средстава у подстицању позитивног и у превенцији негативног понашања,
- похваљује и изриче васпитно-дисциплинске мере ученицима у границама својих овлашћења,
- решавање конкретних проблема ученика,
- брига о здравственом стању и физичком развоју ученика,
- интензивна сарадња са стручном службом ради подстицања активности са даровитим ученицима,
- брига о ученицима који теже прате наставу или о ученицима са проблемима у понашању,

- саветује се са наставницима и психолошко - педагошком службом школе у циљу побољшања успеха и дисциплине ученика,
- анализа успеха ученика,
- сарадња са родитељима : упознавање родитеља и прикуљање података неопходних за сарадњу са породицом ; информисање родитеља о њиховим правима и обавезама у односу на школовање и важним активностима школе ; организовање родитељских састанака (одељењских и групних) - тематских, редовних и ванредних ; подстицање родитеља на индивидуалне контакте са одељењским старешином и наставницима.

ПРЕКВАЛИФИКАЦИЈА

После завршеног средњег образовања и васпитања у школу може да се упише лице ради преквалификације, доквалификације.

Преквалификацију могу да упишу кандидати који су завршили било коју четворогодишњу средњу школу (гимназију или стручну школу).

22. ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ, ЊИХОВИ ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ

УВОД

Обавезни облици образовно-васпитног рада за редовног ученика су: настава-теоријска, практична и вежбе, додатна, допунска настава и пракса када су одређени планом и програмом наставе и учења, припремна настава и друштвено-корисни рад ако се у току школске године укаже потреба за њим. Ученик обавезно бира са листе изборних програма верску наставу или грађанско васпитање.

ЦИЉ ПРОГРАМА :

Циљ овог програма је допринос развоју личности на образовном, сазнајном, креативном, друштвеном и личном плану. Факултативна настава представља врсту наставе која се изводи са ученицима који желе да додатно похађају поједине предмете и која се реализује као и редовна настава.

ЗАДАЦИ

- Проширивање и продубљивање као и стицање нових знања и умења, а према интересовањима ученика;
- задовољавање специфичних интересовања ученика уз активно усмеравање њихових склоности, способности интересовања и подстицање професионалног развоја;
- мотивисање и оспособљавање ученика за самосталан и креативан рад;
- организовање забава и рекреација као и других услова за организовање слободног времена и организовање духовног, културног и друштвеног живота у средини у којој раде.

У нашој Школи факултативна настава се **не реализује**.